ИНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

УРЯАД ҮНЭН

№ 248 (12150)
1969 оной
октябриин 22,
среда

Сэн 2 мүнгэн

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

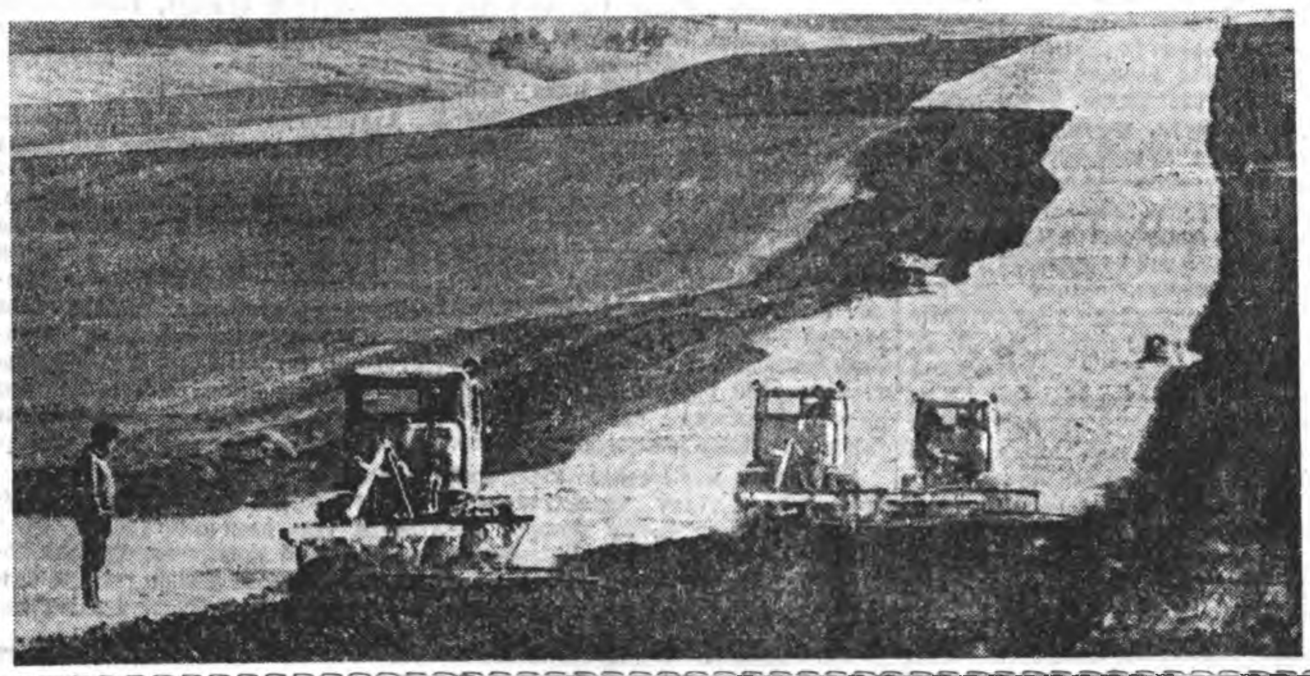
НАМАРАЙ ПААР ХАЛБАЙНА

Улаан-Үдын аймагай «Улаан-Оронго» колхозой эгээн дүй дүршэлтэй трактористнуудай нэгэн Дондок-Цырен Бальжинимаевич Раднаев эдэ үдэрнүүдтэ намарай паар хахалалгада эдэбхитэйгээр хабаадана. Доржо Бавасонович Запхановой хүтэлбэрилдэг нэгэдэмэл тракторна бригадын механизаторнууд үдэрэйнгөө нормые 115 процент хүрэтэр дүүргэн, намарай паар хахалха харюусалгата даабаряа амжалтатайгаар түгэсхэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Механизатор Д. Ц. Раднаев. 2. Хахалагдаһан паарай полинууд нюдэндэ зохидоор зурылдан харагдана.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

...ЫСӨӨНДЭ ШАРМАЙНА

...Гундуновна Дашиева Баргажанай аймагай Карл ...эжэтэ колхоздо һаалишанаар хүдэлдэг. Үнинэй һаали...и түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, эрхим ...ин, аймаг соогоо суурханхай.

...жэлдэ түрүү һаалишан В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 ...зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатай бэелүүлнэ. Һаа...ий эхинһээ үнеэн бүриин 2243 литр һү абажа, түсэбөө ...и дүүргээ. Нүхэр Дашиева жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүри...50—300 литр һү һаахаар хараалаханхай.

...олой гүүртын һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мү... Гармаева, Е. Ринчинова гэгшэд шармайна. Тэдэнэр жэ...түүд тудтаа үнеэн бүриһөө 1915—1924 литр һү һаажа, ...эхэ болоо.

Г. БАДМАЕВ.

...ЭЙ ХАРУУҺАНДА—ЭРТЭЭНҺЭЭ

...ын һүүл багта малшан ...иевна шэмэтэ ногоо...ри руу даажа абаһан ...а, зун бүхэндэ зөөжэ

...оной эхиндэ бэлшээ... мүнөө жэл һайншье ..., һүниин илгаагүй-... газараар 142 бяруу, ...үүһалжа, тарган то-

... бүриин ногоо мал хо...дэ һайнаар тобиржо-...ээ Анаагай совхозой ...а Доржиевна хэлэдэг. ...абарай үедэ совхозой ...ой заабаряар холын ...обһан адхагдаа юм. ...ээри дээрэ дабһа ад...ье дуратай байдаг, ...а үгы болодоггүй. ...үүри ойро, саг соогоо ...а.

...ада бяруу хашарагууд ...80 грамм нэмэһэн юм. ...эт һарада үдэр бүхэн-...орожо, малай шэгнүүр ...ар нэмээ.

... һарада тус гүүртын ...ингер болоhо, мал бү...ээ 980 граммаар тар-...а.

... бяруу хашарагуудые харууһалдаг Ханда Доржиевна толгой бүхэнэй шэгнүүр 270 килограммда хүргэжэ, шахан таргалуулдаг гүүртэдэ тушаадаг.

Үбэлэй үедэ ветеринарна мэргэжэлтэнэй заабаряар бяруу бүридэ 4 килограмм үбһэ, 4 килограмм зелёнко, 5 килограмм һолоомо, 1 килограмм холимол тэжээл эдюулхэ юм. Суудхэдээ 800 грамм нэмэхэ гэжэ хараалагдана.

Баян-Голой малшадай үүсхэл дэмжэжэ, 1970 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ эндэхи малшад бүхы хүсэеэ элсүүлхэнь. Тарянай үлэгдэл, зелёнкын һуури дээрэ мүнөө малынь бэлшэнэ.

Харууһалагдажа байһан 270 толгой хашараг ерэхэ жэлэй түрүүшын кварталда шахан таргалуулагдаад, мяханай комбинадта тушаагдаха юм. Мүнөө үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэжэ, малай байра дулаалагдаа. Тус бүридөө 230 килограмм шэгнүүртэй бяруунуудые шахалганда табиһан тус совхозой малшад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхые оролдонод.

В. АБИДУЕВ,
Ш. БАДМАЕВ.

Хори.

ХОЁР ОНДООГООР ХАНДАХАДАНЬ

«Эбэртэ бодо мал адуулханьшье бараг ааб даа. Тала руу туужархихада бэлшэжэл ябаха, таража үгы болошохо тугал, хурьгад бэшэ ха юм» гэжэ зарим хүнүүд хэлсэдэг байна.

Энэнь тон буруу. Үхэр малые бэлшээри дээрэ ходо таһалтаряагүй хаража, хэрэттэй газартань тогтоожо, оролдосотойгоор лэ адуулхада һайнаар таргалха, шэгнүүрээ ехээр нэмээхэ байна. Харин тэдэниие дураарнь орхижо, толгойнь хазайһан тээшэ ябуулаа һааш, юун ёһоор таргалхаб даа. Тиигээдшье таража үгы болошохо, элдэб нүхэ һүбэ руу, уһа намагташье унажа, хосоржо магад шуу.

Зай, хараад үзыт даа. Үнгэрэгшэ зунай үедэ айхабтар ган гасуур боложо, талын бэлшээриин ногооной муудахада, Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлени хоёр-гурбан гүүртэ малаа ойн, хадын бэлшээридэ абаашажа адуулха гэжэ шиидээ һэн.

Хэнэйшье мэдэһээр илангаяа удхэн шэрэнги ой модон соо үхэр малые бэлшээхэдээ тон наринаар хараха, адуулха хэрэгтэй.

Тиимэ тэтэр эндэхи мал адуулагшад А. Павлов, В. Ткачев гэгшэд үхэрнүүд ой cooһoo гаража хаана ошохо һэм гэжэ зоргоорнь орхижорхёод, өөһэдөө зайжа, архидажа арилшоо.

Иигэжэ адуулхадань ямар «үрын» гараһаниинь ойлгосотой ааб даа. Хоёр һара соо ой модон соогуур бэлшээгээд асархадаа, аяар 30 толгойень алдажархёод ерээ.

— Бидэ зэмэтэй бэшэбди. Үдхэн ой модон соо таража үгы болошоходонь яаха зонбибди,—гэжэ А. Павлов, В. Ткачев гэгшэд һанаа амараар мэдүүлнэ.

Теэд хэрбээ үхэр малаа ханалгатай һайнаар адуулаа, оролдосотойгоор хараа һаань, тэдэнь иигэжэ хэдэн арбаадаараа үгы болохогүй һэн. Тиигээдшье һайнаар адуулагдаһан хашараг, бярууд нилээд таргалха, шэгнүүрээ ехээр нэмээхэ байгаа ха юм. Тиигэһэн юумэ байхагүй. Харин тэдэнь ой модон соо һоно батаганаанда ядажа, ёһоор таргалаагүй, бүри зүдэржэ муудаад бусаа.

Уданшьегүй зарим малынь ой модон cooһoo өөһэдөө бусажа ерээ. Теэд үшөө 15 эмэ хашараг, бяруунуудынь мүноо хүрэтэр олдоногүй, хайшаашье ошоһониинь мэдэгдэнэгүй.

Ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа, арба гаран толгой мал үгы болгоһон, алдаһан, колхоздо ехэ гарза хохидол ушаруулһан хүнүүд ямар харюусалгада хабаадуулатдаа гээшэб? Мүноо хүрэтэр ямаршье харюусалгада хабаадуулагдаагүй, тэдэ малайнь сэншье түлүүлэгдээгүй. Энэ талаар колхозой правлени ямар хэмжээ абаха гэжэ бодоноб? Энэ асуудалые зүб тээшэнь түргэн шиидхэхээр болоо гэжэ һанагдана.

Харин тиихэдэнь эндэхи «Дружба» колхоз баһал ган гасуур болоходо олонхи малаа ой модон соогуур, үндэр хада газарта абаашажа бэлшээгээ. Тиигэжэ хэды хүшэр хүндэ байгаашье һаань, эндэхи малшад дааһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдосотойгоор хандажа, бүхы малаа нэгэшье толгойн хоролтодо оруулхагүйһөө гадна, тэдэнээ һайнаар таргалуулжа, шэгнүүрынь ехээр нэмээлгэжэ шадаа.

Жэшээнь, бэрхэ малшан Григорий Истомин зунай бэлшээриин үедэ 67 толгой эмэ хашарагуудайнгаа тус бүриин шэгнүүрые суудхэдээ 1100 граммаар нэмээгээ. Мүнөө сентябрьдашье тэдэ үхэрнүүдээ үшөөл һайса таргалуулжа байнхай. Мүн үхэршэн Степан Новокрещенных, Михаил Кондаков гэгшэд баһал зунай һарануудта зуу шахуу толгой эрэ хашарагуудай шэгнүүр суудхын 900 граммаар нэмээһэн байна.

Энэ хоёр жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, хүнүүдэй дааһан ажалдаа ямараар хандадагһаа лэ бүхы юумэн дулдыдаха байна бшуу.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүрэй аймаг.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ЧССР-эй ПАРТИЙНО-ГҮРЭНЭЙ ДЕЛЕГАЦИ МОСКВА ЕРЭБЭ

МОСКВА. (ТАСС). КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын уряалаар Чехословакиин Социалис Республикын гүрэнэй делегаци албанай хэрэгээр октябриин 20-до Москва ерээ. КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Густав Гусак (делегацинн толгойлогшо), КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Президент Людвик Свобода, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Федеральна правительствын Түрүүлэгшэ Олдржих Черник, Чехословакиин партийна болон гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад делегацнин бүридэлдэ ороно.

ЧССР-эй, СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковско аэродром дээрэ нүхэд Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, К. Ф. Катушев болон бусад тушаалтад чехословак хаминараа хани халуунаар угтаба.

ЧССР-эй партийно-гүрэнэй делегаци нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгинние бараалхаба

Советскэ Союзда албанай хэрэгээр, хани ёһоор айлшалан ерэһэн КЧП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Густав Гусак түрүүтэй Чехословакиин Социалис Республикын партийно-гүрэнэй делегаци КПСС-эй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. В. Подгорные, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинние октябриин 20-до бараалхаба.

Совет, чехословак хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгын үедэ үнэн зүрхэнэй, хани халуун хөөрэлдөөн болоо.

КОСМОНАВТНУУД Г. БЕРЕГОВОЙ К. ФЕОКТИСТОВ США ОШОХООР НИИДЭЭ

Космонавтнууд—Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, авиациин генерал-майор Г. Береговой, Советскэ Союзай Герой, техническэ эрдэмэй доктор К. Феоктистов гэгшэд Америкын Холбоото Штадуудта ошохоёо Москваһаа октябриин 20-до ниидэз.

Замбуулинай совет баатарнууд байгша оной июльдэ американ космонавт Фрэнк Борманай СССР-тэ аяншалһанай харюу болгон аяншалхань.

(ТАСС).

Вьетнам тушаа асуудалаар профсоюзуудай бүхэдэлхэйн конгрессэй резолюци

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Мүнөөдэрһөө эхилээд 1969 оной декабриин 20 болотор ажалшадай, дэлхэйн профсоюзна хүдэлөөнэй кампани эмхидхэхэ, энэ тэмсэлэй үедэ Урда Вьетнамһаа американ сэрэгүүд ба тэдэнэй союзнигуудай сэрэгүүдые бултыень, үгэ хүүргүйгөөр, дары түргэн гаргаха эрилтэ американ империалистнуудай урда табиха гэжэ Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн конгресс шиидхэбэ.

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын байгуулагдаһаар 9 жэлэй ойн үдэр—байгша оной декабриин 20-ние—Вьетнамай баатар арадта уласхоорондын талархалгын үдэр болгон үнгэргэхыень бүхы ажалшадые, профсоюзна эмхинүүдые тус резолюци уряална.

Хани халуун нүхэд ёһоной оршон байдалда

КПСС-эй Центральна Комитет СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй правительство Чехословакиин Социалис Республикын партийно-гүрэнэй делегациин хүндэлэлдэ зорюулан, Кремлиин Ехэ ордон соо октябриин 20-до сайлалга хээ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Густав Гусак (делегациин толгойлогшо), КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Президент, армиин генерал Людвик Свобода, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Федеральна правительствын Түрүүлэгшэ Олдржих Черник, Чехословакиин партийна болон гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад сайлалгада байлсаа.

Нүхэд Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, М. С. Соломенцев болон бусад тушаалтад Совет талаһаа байлсаба.

Нүхэд ёһоной, хани халуун оршон байдалда үнгэргэһэн сайлалгын үедэ нүхэд Н. В. Подгорный, Л. Свобода үгэ хэлээ. Эдэнэй үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, оло дахин альга ташалгаар угтагдаа.

(ТАСС).

Совет-хитад хэлсээн эхилээ

ПЕКИН. (ТАСС). СССР-эй КНР-эй правительствануудай хэлсэһэнэй ёһоор, СССР КНР хоёрой хоорондохи правительственна делегацинуудай хэлсээн октябриин 20-до Пекиндэ эхилбэ.

Совет талаһаа—СССР-эй правительственна делегациин толгойлогшо В. В. Кузнецов, делегациин толгойлогшын орлогшо В. А. Матросов, делегациин гэшүүд М. Т. Анташкевич, А. Д. Дубровский, А. И. Елизаветин, Е. Н. Насиновский, С. И. Ребяткин, С. Л. Тихвинский;

Хитад талаһаа—КНР-эй правительственна делегациин толгойлогшо Цяо Гуань-Хуа, делегациин толгойлогшын орлогшо Чай Чэнь-Вэнь, делегациин гэшүүд Юй Чжань, Цай Хун-Цзян, Ань Хуай, Чжан Вэнь-Цзинь, Ван Бу-Цан, Ван Цзинь-Ци хэлсээндэ хабаадана.

...АНИ БАРИСААНАЙ ...РШОН БАЙДАЛДА

...ЦК-гай ба Советскэ правитель...лаар Вьетнамай Ажалшадай ...тральна Комитедэй Политбюро..., ДРВ-гэй правительствын пре...р нүхэр Фам Ван Донг түрүү...ай Демократическа Республи...-правительственна делегаци ...октябриин 13-һаа 20 хүрэтэр ...оюзда хани ёһоор айлшалаа.

... империализмын эзэрхэг түрим...һаа уламжалан, Индохитадай ...дээрэхи оронуудта тохёолдоһон ..., Советскэ Союзай ба Вьетна...тическа Республикын хооорон...аа холбоо саашадань хүгжөөл...ай олон асуудалнуудаар деле...алха үедэ һанамжануудаа мэ...ээ.

...Союзда делегациин аяншалга ...нике соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. ...оёрой хоорондохи аха дүүгэй ...аан ба харилсаа холбооной ам...ар хүгжэн бэхижэжэ байһанда ...анти байһанаа али али тала ...мэдүүлээ.

... империалистнуудай эзэрхэг тү...лгада эсэргүү тэмсэлдэ, ДРВ-дэ ...айгуулгада вьетнам арадай ам...алтанууд тухай ДРВ-гэй пар...тельственна делгаци мэдээсээ.

... эзэрхэг түрихэй ябуултые ...сохюулгадань, Вьетнамай Де...а Республикада социализм бай...рэ ехэтэй, али бүхы талын ...эзүүлһэнэйнь түлөө КПСС-эй ...К-эй правительствада, совет ...зүрхэнэй баясхалан хүргэжэ ...легаци ПТВ-гэй ЦК-гай, ДРВ-...льствын ба вьетнам арадай зүг...лэн мэдүүлээ. Советскэ Союзай аха дүү арадтай нягта жагсаалаа, хани барисаагаа шангадхаха тушаа президент Хо Ши Минэй захиһан захяа заабариие дүүргэхээр, Вьетнамай Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай хоорондохи, Вьетнамай Ажалшадай партиин ба Советскэ Союзай Коммунис партиин хоорондохи харилсаанай үдэр ерэхэ тудам улам бүри хани халуун ба хэтэ мүнхэ болохын тулада бүхы хүсэ шадалаа зоюулхаар Вьетнамай Ажалшадай партиин, ДРВ-гэй правительствын, бүхы вьетнам арадай шиидэнги байһые делегаци онсолон тэмдэтлээ.

СССР-тэхи Коммунис байгуулалтын амжалтанууд тухай, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ СССР-эй ажалшадай бэлдэжэ байһан тухай советскэ делегаци вьетнам нүхэдтөө хөөрэжэ үгөө. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ туһаламжа үзүүлхэ, империализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ социалис оронуудай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нягта жагсаал хани барисаа бэхижүүлхэ талаар КПСС-эй ба Советскэ правительствын гаргадаг хүсэлэл оролдолго тухай ДРВ-гэй делегацида мэдээсэгдэһэн байна.

США-гай империалис эзэрхэг түрихэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлэй сэрэгэй. политическэ ба дипломатическа фронтнууд дээрэ вьетнам арадай туйлаһан амжалтануудые совет тала һайшаагаа. Урда Вьетнамай хэрэгүүдтэ американ империалистнуудай зэбсэгэй хүсөөр хамааралсалгые эрид шууд буруушаалга дахяад лаблагдаа. Урда Вьетнамые сүлөөлхын, Хойто Вьетнамые хамгаалхын, Эхэ ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлхын түлөө үнэн зүб тэмсэлдэнь хүсэд илалта туйлатарнь, Вьетнамай Демократическа Республикада социалис байгуулалтын түсэбүүдые бэелүүлгэдэнь аха дүү вьетнам арадта саашадаашье шухала туһаламжа үзүүлхээр бэлэн байһан тухай мэдүүлэгдэз.

Президент Хо Ши Минэй захяае, Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй хахасалгын үгые КПСС-эй ЦК-гай Советскэ правительствын, бүхы совет арадай үндэрөөр сэгнэдэг тухай совет талын зүгһөө мэдүүлэгдээ гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ. Эдэнэр хадаа өөрынгөө Эхэ ороной эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай, нэгэдэлэй ба социальна дэбжэлтын түлөө, социалис оронуудай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нягта жагсаалые, хани барисаае бэхижүүлхын түлөө тэмсэхээр ПТВ-гэй ба вьетнам арадай эрмэлзэжэ байһые харуулһан документнүүд болоню.

Вьетнамай Демократическа Республикада Советскэ Союзай бусаалтагүй туһаламжа үзүүлхэ тухай, шэнэ уриһаламжа үгэхэ тухай, 1970 ондо худалдаа наймаа эрхилхэ тухай хэлсээнүүдтэ, бусад документнүүдтэ хэлсээнэй эсэстэ совет ба вьетнам делегацинууд гараа табяа.

Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Вьетнамай Ажалшадай партиин хоорондо Советскэ Союзай ба Вьетнамай Демократическа Республикын хоорондо аха дүүгэй хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлэн хүгжөөхэ хэмжээнүүдые хоёр тала хаража үзөө.

Хани халуун, үнэн зүрхэнэй, совет ба вьетнам арадуудай аха дүүтэй хани барисаанай, дайшалхы һанал нэгэдэлгын оршон байдалда хөөрэлдөөнүүд үнгэрөө. Советскэ Союзда ДРВ-гэй партийно-правительственна делегациин аяншалга, болоһон хэлсээнүүд Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Вьетнамай Ажалшадай партиин хоорондохи, Советскэ Союзай ба Вьетнамай Демократическа Республикын хоорондохи аха дүүтэй харилсаа бэхижүүлхэ замда шухала шата боложо үгөө гээд коммюнике соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ГАҺАР АЛХАМ

1969 оной 9 һарын турша соо промышленностиин талаар СССР-эй гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд

СССР-эй ЦСУ-гай МЭДЭЭСЭЛ

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, продукци худалдаха ба олонхи хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ 9 һарын, мүн гурбадахи кварталайнгаа түсэб үлүүлэн дүүргэбэ. Жэлэй эхинһээ хойшо 2,7 миллиард түхэригэй промышленна продукци түсэбһөө гадуур худалдагдаа. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал, 9 һарын турша соо продукци гаргалга 7 процентээр ургаа.

Промышленностиин тус тус һалбаринуудай продукци үйлэдбэрилэн гаргалга: электроэнерги— 10 процентээр, түлишын промышленностиин продукци—4 процентээр, хара ба үнгэтэ металлургиин—4 процентээр, химическэ ба нефтехимическэ промышленностиин —11, машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын—12 процентээр нэмээ гээд СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Соёл ба ажаһуудалда, ажахыда хэрэглэгдэдэг эд бараа бүтээн гаргалга 14 процентээр ургаа.

Сентябриин эсэс тээшэ промышленна 35,7 мянган предприяти түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар хүдэлжэ байна. Тэдэмнай промышленна бүхы продукциин 83 процентые үйлэдбэрилжэ, 91 процент олзо доход оруулаа.

Орон дотор бүхыдөө промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээ харуулһан тоонууд СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо үгтөө. Байгша оной 9 һарын туршада электроэнерги—480 миллиард киловатт-час, нефть—242 миллион тонно, газ—134 миллиард кубометр, нүүрһэн—451 миллион тонно, шэрэм—60,7 миллион тонно, булад—82,1 миллион тонно, прокат—65 миллион тонно, булад соргонууд—8653 мянган тонно, минеральна үтэгжүүлгэ (условно хэмжүүрээр)—34 миллион тонно, ургамал хамгаалха химическэ зүйлнүүд (условно хэмжээгээр)—205 мянган тонно үйлэдбэрилэн гаргагдаһан байна. Орон дотор 9 һарын турша соо автомат болон тоолон гаргаха приборнууд ба хэрэгсэлнүүд 1868 миллион түхэригтэ, 627,3 мянган автомобиль, 327 мянган трактор, 70,3 миллион комбайн бүтээгдээ, 66,4 миллион тонно цемент, 57 миллион кубическэ метр хабсаргагдамал түмэр-бетон үйлэдбэрилэгдөө.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, арадай үргэн хэрэглэлэй эд товар үйлэдбэрилэн гаргалга, тэрэ тоодо пумаажан, нооһон, торгон бүдүүд—135 миллион квадратна метрээр, трикотажна гадар хубсаһан—43 миллион хэһэгээр, оёмол зүйлнүүд—1,1 миллиард түхэригтэ, арһан гутал—26 миллион паар, загаһанай продукци—189 миллион түхэригтэ, кондитерскэ зүйл—156 мянган тонноор, синтетическэ юумэ угаадаг хэрэгсэлнүүд—54 мянган тонноор, радио, радиоприемнигууд болон радиолонууд—305 мянган хэһэгээр, телевизорнууд—717 мянган хэһэгээр, холодильнигууд—407 мянган хэһэгээр, хубсаһа хунар угаадаг машина—310 мянган хэһэгээр, мебель—131 миллион түхэригөөр нэмээ.

Промышленностьдахи хүдэлмэриин технико-экономическа үрэ дүн зарим тэды дээшэлүүлэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, доменно пеэшэнгүүдые хэрэглэлгэ 1,5 процентээр нэмээ гээд СССР-эй ЦСУ-гай мдээсэл соо заагдана. Нэгэ киловатт-час электроэнергидэ хубаажа харабал, электростанцинуудта түлишэ гаргашалга 1,8 процентээр хороо. Цементын промышленностьдахи эрьелдэдэг пеэшэнгүүд, тээрмэнүүдэй ажалай бүтээсэ ургаа. Нефть абадаг промышленностьда скважина cooһoo нефть илгаруулан абалгын бүтээсэ дээшэлээ. Саарһанай промышленностьда ээрэлгэ-нэхэлгын түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсэ хэдэ дахин нэмээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй 9 һарынхитай сасуулбал, промышленна предприятинуудай ажалай бүтээсэ 4,6 процентээр ургаа. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 9 һарын турша соо промышленностиин олзо доход сасуудхагдамал сэнгээр 9 үлүүтэй процентээр нэмээ.

Промышленностиин хэдэ хэдэн предприятинууд продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, худалдаха, нөөсэлхэ 9 һарынгаа даабаринуудые дүүргээгүй. Газ гаргажа абаха, хара металлнуудай прокат, минеральна үтэгжүүлгэ, сернэ кислота, каустическа болон кальцитай холиһон содонуудые, переменнэ тоогой электродвигательнүүдые, нефтьаппаратура, электровозууд, ашаа шэрэдэг вагонууд, хүдөө ажахын зарим янзын машинанууд, барилгын модо, цемент, кирпич, суглуулагдамал түмэр-бетон, бүдүүд, холодильнигууд, мяханай продуктнууд болон бусад зарим хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб арай дүүргэгдээгүй.

Промышленна хэдэ хэдэн объектнүүдтэ үйлэдбэриин хүсэн муугаар ашаглагдана. Олонхи предприятинуудта түлишэ болон электроэнерги нормоһоо үлүү ехээр гаргашалагдана.

Научно-шэнжэлгын, проектнэ, конструкторска эмхинүүд болон промышленна предприятинууд научно-техническэ шухала асуудалнуудые саашадань шэнжэлжэ үзөө. Промышленна шэнэ продукци гаргаад туршаа, шэнэ технологи, комплексно оньһожоруулга ба автоматизаци үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээ. Гэбэшье научно-шэнжэлхы хүдэлмэриин, эрдэм ба техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ түсэбүүдээ хэдэ хэдэн министерствэнүүд, албан зургаанууд хүсэд дүүргээдүй.

Байгша оной 9 һарын турша соо уралан нарижуулагшада ба ухаалан зохёогшодой 2,2 миллион дурадхал арадай ажахыда нэбтэрүүлэгдэжэ, жэл соохиинь абажа үзэбэл, 1,8 миллиард түхэриг алмагдаа.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

КАБАНСК

КПСС-эй райком аймагай пропагандистнуудай семинар үнгэргэбэ. Энэ семинарта партиин райкомой секретарь нүхэр М. А. Лукьянов элидхэл кэхэдээ, партийна болон комсомолой 1968 — 1969 онуудай һуралсалай дүнгүүдые согсолжо, пропагандистнуудай һуралсалайнгаа шэнэ жэлые ямараар үнгэргэхэ тушаа дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Пропагандистнуудай анхаралда лекцинүүд дурадхагдаа. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Москвада болоһон Зүблөөнэй дүнгүүд, тэдэ партинуудай мүнөө үеын байдалда ямар үүргэ нүлөөтэйгөөр ажаллажа байһан тухай КПСС-эй обкомой инструктор нүхэр А. А. Сапунов, КПСС-эй обкомой лектор нүхэр Ю. Болдонов гэгшэд лекцинүүдые уншаа. Удаань семинарта хабаадагшад секцинүүд боложо таһараад, хэдэн элидхэлнүүдые шагнаһан байна. Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ һайнаар ажаллаһан пропагандистнуудта КПСС-эй райкомой Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ шангууд барюулагдаа.

ЗАГАРАЙ

«Татарский ключ» гэжэ уурхайн управлениин партийна организаци хүдэлмэришэдэй дунда политическэ мэдээсэл эмхидхэхэ хэрэгтэ һүүлэй үедэ горитойхон анхарал табина. Мэдээсэл хэхэ үдэр—вторник гэжэ тодорхойлогдоо. Энэ үдэр политинформаторнууд ажалшадтайгаа уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Һаяхан горно мастер И. Заиграев Билютын уурхайда ерэжэ, уласхоорондын байдал тухай хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдэ партийна организациин секретариин орлогшо В. Кашин В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн бэлэдхэл тухай мэдээсэбэ.

Политинформатор бульдозерист И. Полянскиин хөөрөөн һонирхолтой байба. Тэрэ автотракторна цехэй коллективтэ социалис уялгануудай дүүргэлтэ тухай хөөрэжэ үгэһэн байха юм.

Тус предприятида хамта 8 политинформатор (булта коммунистнууд) хүдэлнэ. Тэдэнэр хөөрэлдөө бүхэндөө эртээнһээ бэлдэдэг, коллективэйнгээ ажал хүдэлмэритэй холбохые оролдодог.

Һаяхан партийна бюрогой заседани дээрэ хүдэлмэришэдэй дунда политическэ мэдээсэл эмхидхэхэ асуудалаар автотракторна цехэй начальник коммунист А. Н. Матвеев тоосожо, ажалынь хангалтатай дээрэ тоологдобо. Гэбэшье бюрогой гэшүүд хэдэн ажаглалтануудые хэжэ, һанамжа дурадхал оруулба. Энээнэй ёһоор үнинэй ажаллажа дүй дүршэлтэй болоһон жолоошод залуу шофернуудтай ойрын үдэрнүүдтэ уулзахань. Энэ уулзалганда ажал хүдэлмэри тухай һонирхолтой хөөрэлдөөн болохоор хүлеэгдэнэ.

Мүн бусадшье һонирхолтой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаба. Иигэжэ энэ управлениин партийна организаци политическэ мэдээсэлые элдэб онол аргаар ябуулха, бүри һонирхолтой болгохо хүсэлэнтэй.

Н. КУЧУМОВ.

ОЙН БАЯРАЙ ШАНДА ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ

ХАБАЯА ХАРУУЛХА ХАҺА

Владимир Ильич ЛЕНИНЭЙ түрэһэнһөө хойшо 100 жэлэй гүйсэтэр хахад жэл үлэбэ. Энэ ехэ ойн баярай дүтэлхэ бүри социалис мүрысөөнэй дэлисэ улам үргэдэжэ, шангадажа байһаар.

Улаан-Үдын Железнодорожно районой ажалшад ойн баярай шангуудые бии болгохо тухай парти, правительствын тогтоолые үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, иимэ шанда хүртэхын түлөө мүрысэхэ, арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ гэжэ шиидэбэ. Коллектив бүхэн энэ тогтоолтой танилсаа, ойн хүндэлэлдэ ажалай ямар бэлэг бариха байһанаа тодорхойлоо.

Табан жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 10 миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргаха, продукциин өөрынь үнэ сэнгые бүхы дээрэнь 5 миллион түхэригөөр хямдаруулжа, 7 миллион түхэригэй олзо доход даабариһаа гадуур оруулха гэһэн уялга районой ажалшад абанхай. Шэнэ юумэ үүсхэгшэд уралан нарижуулгын 7,5 миллион түхэригэй фонд байгуулха гэжэ шиидэнхэй.

Абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын, туйлаһан амжалта тухайгаа элидхэхын тула хүсэ шадалаа гарган ажаллаха хэрэгтэй. Тиимэһээ районой партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэри энэл зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэ элсүүлэгдэнхэй. Партиин райком, парткомууд, партийна эхин организацинууд хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, нүлооень дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулна.

Энэ мүрысөөнэй үедэ эдэбхи үүсхэл гарган ажаллаһан, абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлһэн түрүүшүүлые урмашуулха гурим баталагдаа. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ шалгарһан цех, участок, бригаданууд, гол мэргэжэлтэ хүдэлмэришэд Ажалай алдар солын дэбтэртэ бэшэгдэхэ юм. Мүн «Районой ленинскэ дэбтэр» байгуулагдаа. Тэрэ дэбтэртэ түрүү коллективүүд бэшэгдэхэ юм. Өөрынгөө тусхай уялга дүүргэһэн түрүүшүүлдэ «Ленинскэ табан жэлэй замай залуурша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохо. Хүндэтэ нэрэ зэргэтэй түрүүшүүлэй нэрэ Ажалай алдар солын дэбтэртэ бэшэгдэхэ.

Партиин райкомой бюрогой болон райгүйсэдкомой хамтын шиидхэбэреэр районой предприятинуудай 45 түрүүшүүлдэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Петр Доржиевич Дондуков түмэр замай транспорт дээрэ 20 гаран жэл соо ажаллажа ябаһаар. Дүй дүршэлтэй бэрхэ слесарь, коммунис ажалай ударник, түмэр замай транспортын социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ гэһэн тэмдэгтэй, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагданхай. Өөрынгөө табан жэлэй даабарии 4,5 жэлэй туршада дүүргэхэ гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Районой эрхим түрүүшүүлэй нэгэн П. Д. Дондуков «Ленинскэ табан жэлэй замай залуурша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, тэрэнэй нэрэ Ажалай алдар солын дэбтэртэ бэшэгдэһэн юм.

ЛВРЗ-гэй фрезеровщик Иван Иванович Кириенко мүн лэ иимэ нэрэ зэргэтэй. Тэрэ хэдэн мэргэжэл шудалһан, токариин, үрэмдэгшын ажал адли һайнаар дүүргэдэг байна. И. И. Кириенко даабаряа халаан бүхэндэ 130 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ. Тэрэнэй бүтээһэн продукци ходо эрхим шанартай гэжэ сэгнэгдэдэг. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой олон түрүүшүүлэй нэгэн Иван Иванович өөрынгөө табан жэлэй түсэбые бүри нёдондо жэл дүүргээд, ажалай ленинскэ вахтын үедэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байһаар.

Социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябаһан олон түрүү коллективүүдэй нэрэ районой ленинскэ дэбтэртэ бэшэгдээ. Мастер Санжи Шарипович Гармаевай даадаг бүлэг энэ дэбтэртэ бэшэгдэһэн түрүү коллективүүдэй нэгэн. Энэ бүлэг локомотив-вагон заһабарилгын завод соогоо нэгэтэ бэшэ түрүүлһэн юм. Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө «Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ коллективэй» нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байгаа. Мүнөө В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүдэлэлэй социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсан ябана. Нүхэр Гармаевай даадаг бүлэгэй бүхы хүдэлмэришэд даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг, эрхим шанартай продукци бүтээдэг, уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Хүдэлмэришэдэй олонхинь институт, техникумүүдтэ, үдэшын һургуулида һуралсана.

Районой ленинскэ дэбтэртэ түрүү 16 коллективэй нэрэ бэшэгдээ. Тэдэнэй тоодо «Теплоприбор» заводой мастер Векшинагай участок, ЛВРЗ-гэй нүхэр Присяжнюк гэгшын даадаг слесарьнүүдэй бригада, барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын нүхэр Константиновагай даадаг штукатуршэрдэгшэдэй бригада бии.

Авиационно заводой А. А. Ващенко гэгшын хүтэлбэрилдэг мастерска бүлэг ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ амжалта туйлан ажаллана. Энэ бүлэг халаанайнгаа даабари ходо үлүүлэн дүүргэдэг, бүхы бүтээһэн продукциингаа 99,2 процентые голодоһогүйгөөр тушаадаг. Тэдэнэр ганса энэ жэлэй хугасаада уралан нарижуулгын 90 дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлһэн байна. Мастерска энэ бүлэг ямаршье даабари абахадаа, саг болзор соонь һайн шанартайгаар бүтээдэг юм.

Ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй үедэ олон шэнэ үүсхэл гаргагдажа, олоной дэмжэлгэдэ хүртэнэ гээшэ. Өөрын табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ, металл, материал, электрын хүсэ гамтайгаар хэрэглэхэ, продукциин шанар һайжаруулха мүрысөөндэ хабаадагшад оролдоно. Һэрюун унда үйлэдбэрилдэг заводой коллектив табан жэлэй нэгэ түсэб болзорһоо урид дүүргэхэ гэжэ шиидээд, хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана. Заводой коллектив бүри август һарада табан жэлэй дүрбэн жэлэй даабари дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн. Ажалай эршэ һуладхангүйгөөр хүдэлжэ, сентябриин 22-то байгша оной түсэбые дүүргэһэн байна. Тус коллектив табан жэлэй эхинһээ хойшо олон мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөө. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, 25 процентээр үлүү ехэ продукци худалдагдаа, ажалай бүтээсэ 11 процентээр дээшэлээ.

Элдэб материал, металл арьбалхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Улаан-Үдын ТЭЦ-эй коллектив энэ мүрысөө эмхидхэн толгойлжо ябана. Байгша оной, мүн 1970 оной түрүүшын кварталай туршада 3700 тонно түлишэ, 460 мянган киловатт-час электрын хүсэ алмаха гэһэн уялгаяа ТЭЦ-эй коллектив бодотоор бэелүүлжэ байна. Жэлэй найма һарын туршада 2227 тонно түлишэ, өөрынгөө хэрэглэмжэдэ гаргагдадаг 962 мянган киловатт-час электрын хүсэн алмагдаа. Тус коллективэй үүсхэлые районой бусад предприятинууд дэмжээд, тусхай уялга абаһан юм.

ЛВРЗ-гэй, авиационно, «Теплоприбор» заводуудай, Улаан-Үдын вагонно, локомотивна депонуудай коллективүүд үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулһанай, металл, материал гамтайгаар хэрэглэһэнэй ашаар ехэ арьбалалта хэхэ гэжэ хараалангхай.

Ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эрхим амжалта [...] лективүүдые ойн баяр[...] грамотаар, эрхим түрү[...] хай медаляар шагнаха [...] ЦК-гай, СССР-эй Минис[...] ведэй, СССР-эй Верхо[...] Президиумэй, ВЦСП[...] районой ажалшадые а[...] жалтада уряалба. Ойн [...] шангуудта хүртэхын т[...] гээшэ коллектив бүхэн[...] шэн бүхэнэй нэрэ х[...] Районой промышленна[...] нуудай коллективүүд [...] зүбшэн хэлсэжэ, урдаһ[...] гаяа дахин хаража үз[...] мэлтэ оруулжа байна.

Абаһан уялгаяа заа[...] ойн хүндэлэлдэ эрхи[...] бэлэг болгон Эхэ орон[...] жэ коллектив бүхэн [...] Районой ажалшадай нэ[...] дуулжа, хараалһан [...] лүүлхэ байһандань э[...] үнгэрһэн һарануудай д[...] хи коллективүүд үлүү[...]

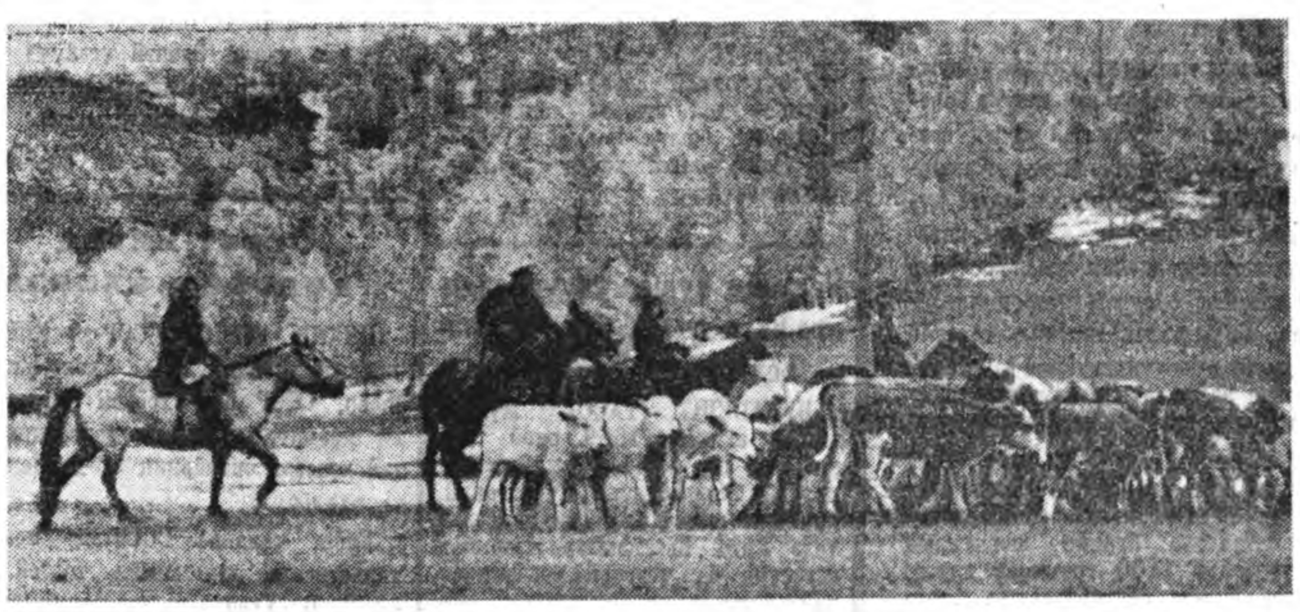
Табан жэлэй эхинһ[...] риһаа гадуур хубсаһ[...] мянган машина, 25 [...] ватт-час электрын э[...] бэрилхэ гэһэн уялга [...] үлүүлэн дүүргэдээ. [...] уралан нарижуулагша[...] хёогшод 6 миллион [...] хэриг ойн хүндэлэлэй [...] ба.

Районой ажалшад [...] скэ вахтада жагсаад, [...] элирүүлэн хэрэглэжэ, [...] туйлаха зорилго урд[...] һан уялгаяа дүүргэхы[...] хэндэ тэмсэхэ, хүсэ[...] хэ, бии байһан дута[...] хэрэгтэй. Ойн һайнди[...] һэн хоёр кварталай ту[...] далаа гамнангүйгөөр [...] бан жэлэй дүрбэдэхи [...] татайгаар түгэсхэхые [...] хэн мүнөөнһөө оролдо[...]

А. [...]
партиин Жел[...] райкомой [...] транспортна таһаг[...]
Улаан-Үдэ.

ФОТОРЕПОРТАЖ

ҮБЭЛЖӨӨНДӨӨ...

Алцагай малшад үтлөөгүүр эртэ тугал, буруунуудаа үнеэдһээ таһалжа, эхэнүүдыень хадын бэлшээридэ гаргаба. Һая ороһон саһанай хайлажа байхада малшан Олзо Лубсанов Карпушкеевэй гүүртэһээ эдэ тугал, буруунуудые туужа абаашахаяа ерэбэ. Энэ үедэ совхозой партийна организациин секретарь Д. С. Борисов зоотехник-селекционер В. Б. Семенова хоёр хүнгэн автомашинаар ерээд, нүүхэеэ байгшадтай хөөрэлдэбэ.

Уданшьегүй бухиндаһан тугал, буруунууд хорёоһоо гаргагдажа, тэдэнэй нишэ тиишээ таран гүйлдэхэдэ, малшад бусаажа оробо. Томо тугал, буруунууд муу мориндо хүсэгдэхэгүй шэнгеэр гүйлдэнэ. Зариманайнь тарган гээшэнь.

— Тэрээ тэрэ гүйжэ ябаашые тугал гэжэ хэлэхээр бэшэ. Хашараг шэнгеэр харагдана. Энэмнай долоо һаратай тугал. Шэгнүүрынь 290 килограмм,—гэжэ зоотехник заана.

Энэ һүрэг соо томо тугалнууд олон даа. Эдээнии түрэхэһөөнь хойшо Ж. М. Карпушкеев, тэрэнэй һамган Ц-Е. Ц. Карпушкеева, Б. Б. Жигжитов, Ц-Б. Д. Жигжитова гэгшэд харууһалаа. Үнеэдынь жэлэй эхинһээ тугаллажа захалһан. Эхэнүүдээ хүхэжэ тэнжэһэн тугалнууд үбэлэй һаранuудта туд бүреэ сүүдхын 400—500 граммаар нэмэһэн.

— Эдэ тугалнууд һүүлэй һарада түд бүреэ сүүдхэ соо дунда зэртээр 844 граммаар нэмэһэн байна,—гэжэ ажахын партийна организациин секретарь Дмитрий Семенович хэлэнэ.

— Мүнөө буруунууднай туд бүридөө 180—200 килограмм болоно. Хоёр-гурбан һара соо һайнаар тэжээтэ һаа, 300—350 килограммда хүрэхэ. Һүүлээрнь шахан таргалуулжа, гүрэндэ тушаахада болохо,— гэнэ малшад.

Тугал, буруунууд шэнэ байрада асарагдаа. Эндэхи малшад үбһэ тэжээлээ хорёодоо оруулаанхай. Нүүдэл иигээд лэ дүүрэбэ. Торцин совхозой хоёр талын [...] гараа барилсажа, һайн [...] юрөөлсэн тараба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. [...] абаашагдаха буруунуу[...] гарһаа зоотехник-[...] В. Б. Семенова малш[...] Жигжитова Ц-Е. Ц. [...] ева хоёртой хөөрэлд[...] 3. Бригадир Мүнхэ [...] совхозой партийна о[...] секретарь Д. С. Бори[...] рэлдэнэ.

Г. Р[...] ман[...]

Д. БАТУЕВ[...]

Зэдэ.

ТЭМСЭЛЭЙ БА ИЛАЛТЫН БААТАР ЖЭЛНҮҮД

Үмсын жэжэ ажалтай таряашадые нэгэдхэжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэрии хамтын ажал болгожо эмхидхээгүй һаа, манай орондо социализм байгуулжа шадахагүйбди гэжэ В. И. Ленин зааһан юм.

Эгээл тиимэһээ Совет оронии индустриализацилха шиидхэбэриин абтаһанай удаа Коммунис партиин XV съезд дээрэ (1927 он) хаа хаанагүй хүдөөдэ хамтын ажал эмхидхэхэ зорилго эхилээ.

Тиигэжэ бүхы орон доторнай, тэрэ тоодо манай республика сооншье гол түлэб 1929 ондо хамтын ажал — колхозууд эмхидхэгдэжэ захалаа юм. Тэрэнэй урда тээ нютаг нютагуудта багахан коммуна, ТОЗ гэхэ мэтэ эмхидхэгдээд, удаань тэдэ томодхогдоһон, хүдөө ажахын артельнүүд болгогдоһон байна.

Колхозуудые эмхидхэхэдээ, нютаг бүхэнэй эрхэ байдалые хараада абажа, энэ шухала хүдэлмэрии үлүү ехэ яаралгүйгөөр, бодомжотойгоор ябуулха хэрэгтэй гэжэ партиин ЦК-гай 1930 ондо гаргаһан тогтоол дотор онсолон заагдаа һэн. Илангаяа хэр угһаа хойшо гээгдэнги үмсын ажахытай, гол түлэб адууһа мал үсхэбэрилдэг байһан манай Буряадай республикада хамтын ажал эмхидхэхэдээ яаража тэбдэжэ болохогүй байгаа.

Энэ талаар партиин обкомой ехэ оролдолго гаргаашье һаань, зарим аймагуудай организацинууд хамтын ажал түргэнөөр эмхидхэхэмнай гээд, партиин дурадхаһанай ёһоор артельнүүдые байгуулхын орондо, харин коммунануудые олоор бии болгожо эхилээ. Ленинэй, партиин заабарии хазагайруулжа, үлүүсэ түргэдэһэн энэ ябадалыень һамбаашалан, баяшуул, ламанар Совет засагта эсэргүү худал хуурмаг үгэ тараажа, колхозуудые эмхидхэхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ горитойхон һаад хэһэн байна.

Манай Буряад ороной хүдөө нютагуудта хамтын ажал эмхидхэхэнь түрүүшээр нилээд бэрхэтэй байһан. Юуб гэхэдэ, хаа хаанагүй баяшуул, лама, ноёд үшоол бүхөөр һуужа байгаа. Үгытэй, дунда шадалтай таряаша, малша зоншье хуушанай мунхаг харанхы үзэл бодолһоо үшөө хүсэл сүлөөроогүй, ехэнхидээ үхэр малаа туугаад лэ жэлэй дүрбэн сагта нүүжэ ябадаг һэн.

Тиимэһээ түрүүн баяшуулай газар абажа колхозуудта үгэхэ, хүн зониие нэгэ газарта түбхинүүлхэ хэрэгтэй байгаа. ВКП(б)-гэй ЦК-гай 1929 ондо абаһан тогтоолой үндэһөөр республика дотор хоёр жэл соо 200 мянган гектар баяшуулай эзэлжэ байһан газар абтажа колхозуудта үгтөө юм.

Хамтын ажалай эмхидхэгдэхэ

КОЛХОЗНИГУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

үедэ ангиин тэмсэл улам шангадажа, нюдарган баяшуул, лама бөөнэр болон бусад этэгээдүүд зоной хүзүүн дээрэ зоргоороо хүльбэржэ байха сагнай һалаба гэжэ мэдэхэдээ улам бүри галзууржа, үхэр мал хюдаха, хорлохоһоо эхилээд, машина, зэр зэмсэг эбдэхэ, таряанай үрэһэ хулгайлха, колхозһоо гарагты гэжэ зониие идхаха, «нүгэлоо нюдөөрөө үзэхэт» гэжэ байгаад айлгаха хүрэтэр элдэбээр аашалалдадаг болоһон. Мүн зарим газарта, жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй, Хэжэнгын, Сэлэнгын болон бусад аймагуудта буу зэбсэг барижа, хамтын ажалда эсэргүүсэһэн ушар бии. Ангиин дайсадай урдаһаа үгытэйшүүл, таряашад, хото городуудһаа эльгээгдэһэн коммунистнууд шанга сохилто үгэдэг байгаа. Тэрэшэлэн хамтын ажалда шургажа ороод, элдэб хоро хүргэжэ байһан баяшуул, тэдэнэй туһамаршадые колхозһоо гаргажа хаяха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг бэлэй.

Республикын колхозуудые бэхижүүлэн хүгжөөхэ хэрэгтэ Бүхэсоюзна съезд дээрэ баталагдан абтаһан хүдөө ажахын артелиин жэшээтэ Устав ехэхэн үүргэ дүүргээ. Колхозник-ударнигуудай бүхы Буряадай съезднүүд (1933—1935 онууд) дээрэ артелиин түрүүшын жэшээтэ Уставые баталан абалгада байлсаха вол намда тудаһан юм.

1936 ондо республика соомнай бүхы үмсын ажалтай малшад, таряашадай 84 процентнь колхоздо ороод, бүхы газарай 90 процентнь колхозуудай мэдэлдэ үгтөөд байгаа. Хүдөө ажахыда элдэб оньһон машина техникэ олон боложо эхилээ. Мүн нютагуудта машинно-тракторна станцинууд бии болгогдожо захалба. Тэрэшэлэн колхозуудта үбһэ сабшажа, малай тэжээл бэлэдхэжэ үгэхэ тусхай машинна станцинууд — «МСС» гэдэгүүд бии болгогдоо.

ВКП(б)-гэй ЦК-гай шиидхэбэреэр МТС-үүд болон совхозуудта бии болгогдоһон политотделнүүд колхозуудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ баһал ехэ үүргэ дүүргээ. Тэдэнэр партиин райкомуудтай хамта колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулха, тэндэхи партийна организацинуудые бэхижүүлхэ, кадрнуудые һургаха талаар ехэ хүдэлмэри хээ.

Партиин ЦК-гай уряагаар промышленна томо томо городуудһаа шадамар бэрхэ эмхидхэлшэд, үнэн шударгы коммунистнууд хүдөө нютагуудта эльгээгдээ. Мүн Москва, Ленинград, Свердловск гэхэ мэтэ томо түб городуудһаа эльгээгдэһэн хүдэлмэришэд—хорин табан мянгатан партиин уряагаар ерэжэ, колхозуудые, тэндэхи партийна эхин организацинуудые, бригадануудые хүтэлбэрилһэн ба ажалай эмхидхэл һайжаруулха талаар ехэ юумэ хээ. Жэшээнь, манай республикын Сэлэнгын аймагта Ленинградай «Скороход» фабрикын гуталшад ерэжэ, колхозуудые эмхидхэн бэхижүүлхэдэнь туһалаа һэн.

Тэрэ сагайхяар бодоходо, ниитэ-политическэ хүдэлмэри яһала олон ондоо янзаар, һонирхолтойгоогоршье эмхидхэгдэдэг байгаа гэжэ тэмдэглэхээр. Социалис мүрысөөн, түрүүшын буураздаа гаргаһанай ёһолол, улаан ашаа эмхидхэлгэ, ургасын һайндэр, аман үгын газетэ, уран һайханай бүлгэм эмхидхэхэ, шажан мүргэлдэ эсэргүү пропаганда ябуулха, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха гэхэ мэтэ олон янзын онол арганууд хэрэглэгдэдэг бэлэй. Тракторна, таряанай ажалай бригаданууд та. малай гүүртэ, фермэнүүдтэ эдэ бүхы хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг байгаа.

Мүн тэрэ үедэ Москвагай ажалшадай депутадуудай Совет манай республикые шефтээ абажа, али бүхы туһаламжа үзүүлһэниинь Буряад орондомнай ехэхэн удха шанартай байһан.

Түрэл парти, правительствынгаа туһаламжада, хүдэлмэришэн ангиин дэмжэлгэдэ түшэглэн, республикымнай колхозууд үдэрһөө үдэртэ хүгжэн бэхижэжэ, урган бодожо байһан түүхэтэй.

Гэхэтэй хамта амжалта туйлалтануудай хажуугаар горитойхон дутагдалнууд, бага бэшэ бэрхэшээлнүүд ушардаг һэн. Тэрэ үедэ колхозууд мүнөөнэйхидэл тиимэ томо, шанга шадалтай байгаагүй һааб даа. Машина техникэ гэхэ мэтэ шухала хэрэгтэй юумэн хомор, дүршэлтэй бэрхэ хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд дутадаг һэн. Ниитын ажахые эрхилэлгэ, ажал хүдэлмэриин эмхидхэл үшөөл муу, хүнүүдэй ажалай түлөөһэн ёһоор гуримшуулагдаагүй, жаяг заршам һула байгаа. Тиигэбэшье бүхы бэрхэшээлнүүд дабагдажа, колхозууд хүгжэн һалбарха, баяжан түбхинэхэ сэхэ замдаа ороо һэн.

Тэрэ гэһээр үнгэрһэн гуша гаран жэл соо колхозуудай ажабайдалда асари ехэ хубилалта болоо. Хүдөө ажахын артелиин жэшээтэ Уставые хүтэлбэри болгожо, колхозууднай хүгжэнги, хүсэ ехэтэй, экономическа шанга шадалтай, оньһон техникээр гүйсэд зэбсэглэжэһэн ажахынууд болоо.

Артелиин Устав түүхэтэ үүргэеэ дүүргэбэшье, мүнөө хуушаржа, энэ үеын шэнэ эрилтэдэ таарахаяа болёо. Хүдөө ажахын артелиин шэнэ Жэшээтэ Уставай проект мүнөө арад зоной дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ дүүрэхэеэ байна. Уставай проект хизаар, областьнуудта болоһон колхознигуудай конференцеэр һайшаагдажа абтаһанай һүүлдэ, иигээд удахагүй Москвада Колхознигуудай бүхэсоюзна съезд дээрэ баталагдаха юм. Тиигэжэ манай орондо коммунизмын илан мандахын түлөө тэмсэлдэнь хүдөөгэй таряашадай гол хараа шугамынь боложо үгэхэ байна.

Б. ЛОБСАНОВ,
1929 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

Бэшүүрэй аймагай Шэбэртэ нютагта анха [...] колхоз байгуулалсаһан Дэлгэр Гомбоев нютаг[...] алдаршаһан хүн. Октябрнин хубисхалай ойн [...] дашарамдуулан, «Улаан Одоной» орденоор ш[...]
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Гомбоев.

О. МАКСИМОВ[...]

100 ...ХЫ ...ЛХЭЙ ...ДЭНЭ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Эндэхи больницын медсестра Жмут гэгшэ тусхай аппаратура бэлэдхэжэ байна. 2. Травники тосхоной соёлой ордон.

ТАСС-ай фотохронико.

...АКИ

...АСС). *В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэ... «Ленин ба эб найрамдал» гэһэн литературна кон... ...кида соносхогдоо. Жюрин гэшүүн, «Социализмын ... ахамад редакторай орлогшо М. Балашова конкур... ...тухай ТАСС-ай корреспондентдэ иигэжэ хөөрэбэ.*

...аюул зайсуулхын түлөө дэлхэй дээрэхи түрүү үзэл... ...нүүдэй тэмсэжэ байһан мүнөө үедэ «Ленин ба эб ...тэмэ, манай һанахада, онсо шухала болонхой. Хүн ...ангалан, зол жаргалта байдалай зам заажа үгэһэн, ... революциин вождь, түрүүшын Совет гүрэн ...һан ба ударидаһан, тэрэнэй эхинһээ хойшо эб най... ...ика бэелүүлһэн, агуу ехэ гуманист В. И. Ленинэй об... ...шэнэ уран зохёол бүтээлгые урмашуулха хүсэлэн-

...эй образые, үүсхэһэн хэрэгэйнь мүнхэ байһые, сур... ...лэа заабаринуудыень уран аргаар дамжуулхаар шэнэ ...нүүд, зураглалнууд, эссенүүдые Чехословакиин ун... ...—манай конкурсын үг зорилго болоно. Иимэ ябуул... ...ай ороной түүхэдэ хүшэр үеын тохёолдоһоной һүүлээр, ... байна.

...зохёолнууд шанда хүртэхэ, хэблэгдэхэ юм.

...(ТАСС). *В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ...эдхэлэй программын ёһоор, совет-непал соёлой ас... ...литература ба искусство тухай» гэһэн темээр лекци ...лекцидэ национальна Панчаятын хэдэн депутат, мэ... ...эшэд, искусствын ажал ябуулагшад байлсаа. Ле... ...нтальна фильмүүд вечерэй түгэсхэлдэ харуу-*

...ДЕО. (ТАСС). *В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ... Уругвайн «Популар» газетын түнхаглаһан статья ... революциин агуу ехэ хүтэлбэрилэгшын мүнхэ ду... ...дэлхэйн арадууд хүндэлэн тэмдэглэнэ гээд бэшэг... ...инэй толгойлһон большевигүүдэй партиин хүтэлбэ... ...ахы байдаһаа мултараад, болбосоронгы ажана ... хүрэһэн Советскэ Союзай асари ехэ илалта, ам... ...тор Ленин хэтэдээ мүнхэ оршоно гэжэ статья соо хэ... ...образ дэлхэйн орон нютаг бүхэндэхи арадуудай ...төө тэмсэлшэд—революционернүүдтэ эгээл хүндэтэй, ... Ленинэй сургал бодол империализмда эсэргүү ...үдые зоригжуулан жагсаана.*

...АМ. (ТАСС). *«Нидерланды—СССР» гэжэ бүлгэмэй ...и соёлой центртэ Голландиин үнинэй мэдээжэ скульп... ...ртэй уулзалга болоо. Модоор гоё һайханаар бүтээһэн ...эй урлалгые—В. И. Ленинэй бюстые уулзалгада ха... ...руулаа.*

УРААЛАЙ ТОСХОНОЙ УРГАЛТА

НЭГЭ БЭШЭГЭЙ МҮРӨӨР

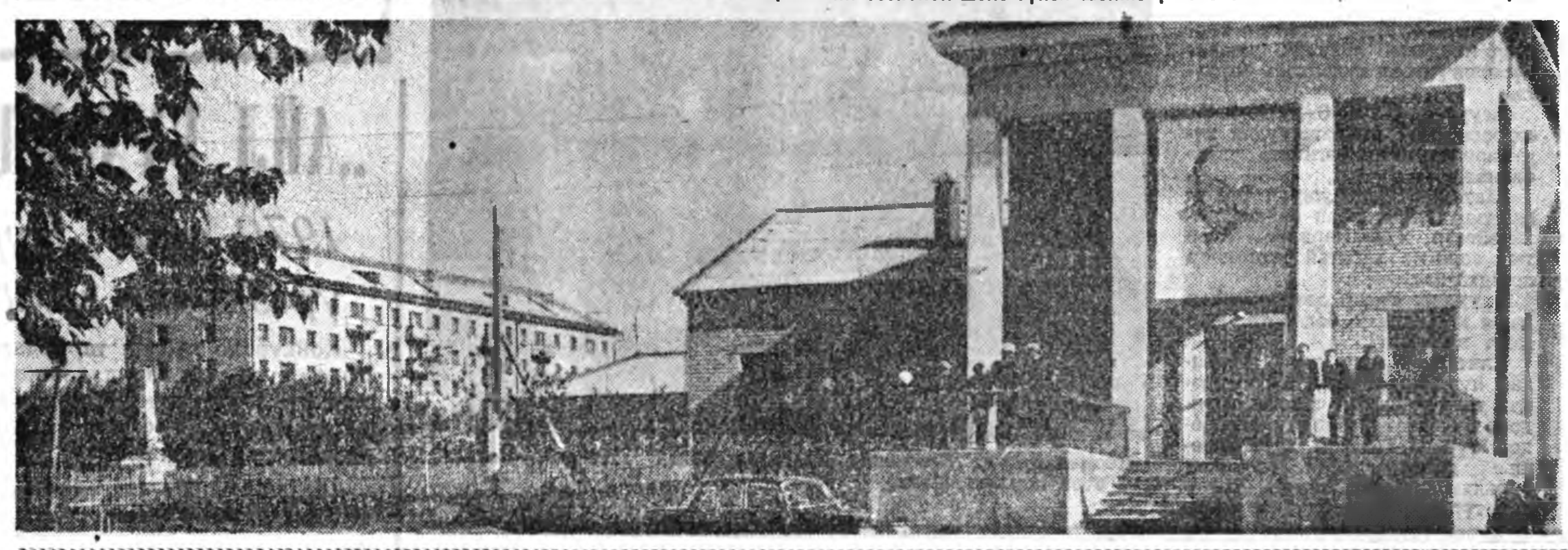
Челябинска область. «Чебаркульский» совхозой гол үйлсөөр алхалхадаа, олон дабхар байрын гэрнүүдые, соёл культурын ордон, дунда һургуули болон бусад шэнэ түхэлэй гэр байшангуудые харанабди. 200 жэлэй саада тээ тогтоһон Ураалай энэ хуушанай тосхоной ургалта нюдэ баясуулна. Эдэ бүгэдэ Травники тосхоной үнинэй ажалшан Иван Иванович Николайчугые бүришье баясуулдаг. Энэ нухэрнай түрэл тосхонойнгоо залуушуулай түрүүшын эдэбхитэдэй нэгэн һэн. 50 жэлэй саада тээ Владимир Ильич Лениндэ эльгээһэн бэшэг соогоо тэрэ иигэжэ домоглоо бэлэй: «Манай тосхон ехэл үгытэй даа. Нэгэ Дутовай бандануд добтолон орохо, үгышье һаа, колчагайхид ажахыемнай һандаагаад арилха. Ойрын жэлнүүдтэ болоһон ган гасуур олонхи таряашадые үгырүүлээ. 1922 ондо нэгэ бага таряа хуряажа абаабди. Би өөрөө десятинын дүрбэнэй нэгэнэй хэмжээтэй талмай дээрэ таряа хуряажа абааб. Совет засаг намда үрэһэ үгөө. Тиигээгүй һаань, яахашье хүн һэнбиб—бү мэдэе. Тэрэнэйнь түлөө Совет засагта баясхалан хүргэнэб».

Тэрэ хүшэр хүндэ үе сагай Травники тосхоние һанан дурдаха хүн мүнөө хомор болонхой. Залуу үе мэдэхэшьегүй байна бшуу. Харин мүнөө баранай нюдэндэ Травники тосхоной шэнэ түхэл шэнжэ үзэсхэлэн болоно. В. И. Ленинэй 100 жэлые бүхы Совет ороной угтажа байһан энэ үедэ Травники тосхон соогуур ябажа гараха хүсэл түрэнэ.

Иван Иванович Николайчугай ажаһуудаг гэрэй хажуудахана эдеэ хоолой магазинай айхабтар ехэ байшан шэл сонхонуудаараа яларна. Хажуудань универмагай байшан ебхынэ. Бүхы дээрээ энэ тосхондо 6 магазин бии юм. Тэрэ тоодо тусхай номой магазин ороно. Травники тосхонойхин жэл бүри хэдэн арбаад мянган түхэригэй элдэб бүд, хубсаһа худалдан абадаг. Ажалшадай гэртэ ороходо, байра байдалынь түгэс, түбхинэнги.

В. И. Ленинэй эльгээһэн бэшэгэйнь түгэсхэлдэ иигэжэ хэлэгдэнхэй: «Хэрбээ хүдэлмэришэн ангиин таряашадта саашадаашье туһалжа байгаа һаань, амжалта туйлахамнай дамжаггүй...».

Эдэ мүрнүүдые дурсаха зуураа, эндэхи совхозой мүнөөдэрэй ажабайдалые жэшээ болгон харуулха хүсэлтэйбди. Совхоз 250 гаран трактор болон комбайнуудтай, 100-гаад шахуу ашаанай машинануудтай. Фермэ болон тоогууд дээрэнь элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Үнгэрэжэ ерэхэдээ совхоз өөрын экскаватортай байха юм.

Совхозой ажалшад таряа ургуулжа абалгаар табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээд байна. Үнгэрһэн жэлэй туршада совхоз 337 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа юм. Энэ олзынь ехэнхи хуби ажалшадай ажабайдал, ажаһуудал һайжаруулгада зорюулагдаха. Мүнөө үеын хүдөө тосхоной ажалшад хорёод оной таряашадай зүүдэндээшье үзөөгүй зүйлнүүд тухай шэбшэн бодожо ябадаг болонхой.

— Түрэл тосхонойнгоо гайхамшагта хубилалта, ургалта тухай хөөрэхэ гэхэдээ, тиимэ таарамжатай үгэ хүүршье олоногүйб,—гэжэ Иван Иванович Николайчук мэдүүлнэ. — Энэ һайхан зол жаргалта ажабайдал хаража байхадаа, агуу ехэ Ленинэй зааһан замай бата найдамтай байһанда үшөө дахин этигэнэб.

Манай зөөрэлдөөн ШУХАЛА ...ЭРЭГ ...Р ЯБАНАБ?

...70 оной газетэ, журналнуудые уншагшадай дунда ...лэмэри эхилээд, эдэ үдэрнүүдтэ түлэг ябуулагда... Республикын «Союзпечатиин» агентствын хүдэл... ...тальонууд, нийтын түлөөлэгшэд аймаг дотороо, ... уншагшадтай болохын тула эмхидхэлэй, ойл... ...хүдэлмэри ябуулна. Республика дотор арад зоной ...тараалгын ямараар ябажа, хэр зэргэ эмхидхэгдэ... ...тухай манай корреспондент хэдэ хэдэн аймагуудай ...» агентствэнүүдэй начальнигуудтай, хүдөөгэй ...үүдай партиин комитедэй секретарьнуудтай хөө-

Захааминай аймагай «Союзпечатиин» агентствын начальник **О. Ж. Дариева:**

Ажалшадай дунда хэблэл тараалгые ягаад эмхидхэбэл һайн бэ гэһэн асуудалда зорюулагдаһан суглаан сентябрь һарада КПСС-эй райкомдо зарлагдаһан юм. Тус суглаанда хабаадаһан хэлхеэ холбооной таһагуудые даагшанар нютаг дээрээ олон газетэ, журнал тарааха талаар социалис мүрысөөндэ шалгарха зорилго урдаа табиһан байна. Мүнөө дээрээ 20 мянган хэһэг газетэ, журнал тараагдаад байна. Хэблэл тараалгын үедэ Хамнейн, Дүтэлүүрэй, Санагын, Утаатын хэлхеэ холбооной таһагуудай начальнигууд Н. М. Курмышева, Д. Г. Дансарунова, Лх. Д. Очиров, А. Л. Гундуева болон бусад ороддосотойгоор ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, олон айлда газетэ, журнал захиулжа үрдиһэн байна. Дурсагдагша нүхэдэй ашаар мүнөө аймаг дотор түбэй газетэ, журналнуудһаа гадна, нютагай хэблэл олоор тараагдаа. Манай аймагай ажалшад илангаяа «Буряад үнэн» газетэ олоор захижа абадаг заншалтай. Энэшье жэлдэ тус газетэ захилгада уншагшад өөһэдоо эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Мүн эндэ айл бүхэндэ ябажа газетэ, журналда захил абадаг почтальонуудай үүргэ тон ехэ. Почтальонууд Доржиева, Гылыкова (Дүтэлүүр), Самаганова, Соктоева (Хамней) гэгшэд сүлөөтэй сагтаа айл бүхэндэ орожо, хэблэлдэ захил абаха талаар жэл бүри һайн амжалта туйладаг юм. Иигэжэ аймагаймнай нютаг бүхэнэй почтальонууд, нийтын түлөөлэгшэд хэблэл тарааха асуудалда ходо анхарал хандуулжа байдаг.

Баргажанай аймагай «Союзпечатиин» агентствын начальник **М. А. Смирнова:**

Аймагайнгаа 1000 хүн бүхэндэ 1200-гаад газетэ, журнал захиулха гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө манай хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, почтальонууд бүхы арга боломжоёо элсүүлнэ, хэрэглэнэшье. Ажалшадай дуратай газетэ, журналаа захижа уншаха хэрэгтэнь почтальон, нийтын түлөөлэгшэдэй ехэ үүргэ дүүргэдэгынь мэдээжэ. Тэдэнэр айл бүхэндэ орожо, ямар хэблэл захихыень дурадхадаг, һануулдаг гээшэ. Энэ талаар партиин XXII съездын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, Гаарын, Аргатын совхозуудай парткомууд, тэндэхи хэлхеэ холбооной таһагууд жэшээ харуулна. Гэхэтэй хамта зарим ажахы, эмхи зургаануудта хэблэл тараалга аали нюбшоор ябана. Жэшээнь, Хурамхаанай, Дэрээнэй совхозуудай ажалшадай дунда һүүлэй мэдээнэй ёһоор, «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» газетэ болон бусад газетэ, журналнууд үсөөнөөр тараагдаһан байна. Һаяын үдэрнүүдтэ дурсагдагша ажахынуудай парткомой секретарьнар эдэ дутуу дундануудаа усадхажа, ажалшадай дунда хэблэл тараалгаяа түргэдхэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхозой гэшүүдэй дунда хэблэл тараалга яһала һайнаар үнгэргэгдэһэн юм. 1970 ондо абтаха газетэ, журнал тараалга бараг һайнаар эхилэнхэй. Мүнөө дээрээ «Правда», «Советская Россия», «Известия», «Комсомольская правда» газетэ, журналнууд һураггүй һайнаар, эмхи гуримтайгаар тараагдажа байнхай. Тиихэдэ нютагай хэблэл таргаалгада нийтын түлөөлэгшэд, почтальонууд онсо анхарал хандуулна,—гэжэ партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь **Ц. Б. Гармаев** мэдүүлнэ.

Сэлэнгын аймагай «Союзпечатиин» агентствын начальник **Х. Г. Пальшина:**

Аймаг дотор эхилһэн хэблэл тараалгын хүдэлмэридэ Ленинэй, партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд яһала эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсана. Тиибэшье һаа, Тельманэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай, Ново-Селенгинск, Найдам нютагуудай уншагшадай дунда хэблэл тараалга хэзээ хэзээнэйхиһээ муугаар ябуулагдажа байна. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Г. С. Чебунин хэблэл тараалгада анхаралаа огто хандуулнагүй. Арад зоной дунда газетэ, журнал тараажа байха тусхай нийтын түлөөлэгшэдшье тус ажахыда мүнөө хүрэтэр баталагдаа, томилогдоогүй байһаниинь гайхалтай.

Тэрэшэлэн Хяагтын, Зэдын аймагуудай ажалшадай дунда хэблэл тараалгын нюбшо түлюураар эмхидхэгдэжэ байһан тухай, мүн энэ хэрэгтэ дурсагдагша ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй туһалалсаха ёһотой аад, мүнөө дээрээ мүртэй туһаламжа үзүүлээгүй байһан тушаа тус аймагуудай «Союзпечатиин» агентствэнүүдэй начальнигууд гомдоһон байна.

Ажалшадай дунда хэблэл тараалгые удааруулангүй, айл бүхэнэй дуратай газетэ, журналнуудта саг соогоо захил хэжэ абаха хэрэгтэнь дурсагдагша аймаг, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа хандуулха бэзэ гэжэ һанагдана.

...МБУУЛИНАЙ ...АЙДАДА ...ГДЭҺЭН ...РШАЛГЫН ...РИМ ДҮНГҮҮД

...юз-7», «Союз-8» ...өөрөө ниидэлгэ ...ай дайдые шэн... ...хэ удха шанартай ...дээ. «Союз» гэжэ ...онуудай главна ...-ай тусхай кор... А. Романов бэ ...уудалнуудта ха... ... хөөрөө:

...айдые саашадань ...шухала удха ша... ...га — бэрхэтэй хү... ...лмэри эхилээ. Мэ... ...эн туршалга эгээн ...туршалга болоно ...со өөрэ шэнжэнь, ... талаараа шэнэ ... Хамагай түрүүн... ...охо замда долоон ... экипажтай гур... ...онгосонууд ойро ...атайгаар удаа ...гдаа. Энэ хадаа ...уламжые, тэдэ... ...дохо онол арга... ... нарижуулан һай... ... дээрэхи хэмжэл... ...гэнүүдэй хүдэл... ...хидхэхэ эрилтэ ... Замбуулинай бүлэг ...лгые залан жолоодолго нэгэ онгосые жолоодоһондо орходоо һураггүй бэрхэтэй байха гэжэ зүбшөөхэ байһантнай сохомтой. Энэ орёо зорилгые манай мэргэжэлтэд амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа.

Бүлэг онгосонуудай замбуулинай дайда соогуур ниидэлгые зарим шатадань, тусгаар томилогдоһон командир — полковник Владимир Шаталов анха түрүүлжэ хүтэлбэрилээ. Тэрэ хадаа программаар хараалагдаһан хэдэ хэдэн научно-техническэ зорилгонууд болон шэнжэлэлгэнүүдые дүүргэлгэдэ бүхы экипажнуудай хүсэлэл оролдолгые тааралдуулдаг байгаа. Тэрээнэй ашаар хамагай түрүүндэ замбуулинай техникые туршажа тааралдуулгатай холбоотой хэдэн олон научно-техническэ зорилгонуудые үргэлжэ дээрэнь амжалтатайгаар шиидхэхэ аргатай болоо гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала болоно. «Союз-6», «Союз-7» ба «Союз-8» онгосонуудай замынь хэдэн үдэрэй турша соо оло дахин хубилгагдадаг байгаа. Онгосонууд ээлжээ ээлжээгээр бэе бэедээ хэдэхэн зуун метрэй зайтайгаар дүтэлэлсөө. Эдэ бүхы ябуулганууд гараар жолоододог оньһоор гол түлэб бэелүүлэгдэһэн байна. Тиихэдээ онгосо дээрэхи ниидэлгын автономно оньһонуудай мэдээнүүд хэрэглэгдээ. Туршалгануудай хэгдэхэдэ онгосонуудые ами аминдань жолоодохо шэнэ оньһо түхеэрэлгэ тодорхойлолгодо шухала болохо мэдээнүүд абтаа.

— Мүнөөнэй ниидэлгэнүүд тухай мэдээсэлнүүд соо космонавтнуудай гараар жолоододог хүдэлмэри тусгаар тэмдэглэгдэдэг байгаа. Энээниие юугээр тайлбарилжа болохоб?

— «Союз» онгосонуудай ниидэлгые хүтэлбэрилгэ Газарһаа бэелүүлэгдэдэг байһаниинь ойлгосотой. Онгосонуудые хүтэлбэрилгэтэй холбоотой бүхы оролдолгонуудые бидэнэр бэе дээрээ даан абажа ямаршье үедэ шадаха байгаабди. Зүгөөр мүнөөнэй ниидэлгын үедэ бэеэ даагаад жолоодохо бүри ехэ арга космонавтнуудта олгогдоо. Ниидэлгын үедэ тэдэнэр ёһотойл эзэд байжа, тиимэ байдалаа хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаһан байха юм. Гараар жолоодохо оньһо түхеэрэлгэнүүдые саашадань нарижуулха талаар үгаа үнэтэ туршалгануудые космонавтнууд хээ. Тусхайлбал, тэдэнэр онгосын зүг шэгыень олтохо ба тогтууритай болгохо талаар шухала хэрэгүүдые дүүргэһэн байна. Тиихэдэ эдэ хэрэгүүдынь ниидэлгын орёо бэрхэтэй эрхэ байдалда бэелүүлэгдээ. Хэрбээ тобшоор хэлэбэл, энэ бүлэгөөр ниидэлгын үедэ Газарые тойродог замаар онгосонуудые жолоодохо онол аргые нарииһаар тодорхойлхо зорилго табигдаһан байгаа. Энэ аргые шудалжа шадаагүй һаа, саашадаа замбуулинай лабораторинуудые байгуулха тухай бодомжолжошье үзэхэнь бэрхэтэй гээшэ. Хүн түрэлтэнэй аша туһада тааруугаар замбуулинай дайдые бүри гүнзэгыгөөр, түсэбэй ёһоор шэнжэлхын тулада замбуулинай лабораторинууд угаа шухала болохо байна бшуу.

Космонавтнууд ниидэлгын үедэ ёһотойл эзэд байгаа гэжэ нэрлэхэдээ, автоматика хоёрдохи ээлжээндэ гараханъ гэжэ хэлэхые хүсэнэгүйб. Онгосо дээрэ олон автомат түхеэрэлгэнүүд бии, тэдэнэй хүдэлмэриие хинаха, тус тус ушарта тодорхой зорилго шиидхэхын тулада хэрэгтэй болохо приборнууд болон аппарадуудые хүдэлгэхэ гээшэ хүнэй зорилгонь болоно. Тиимэһээ космонавтнууд эрдэм мэдэсэ ехэтэй, мэргэжэлэйнгээ талаар эрхим бэлэдхэлтэй, онгосынгоо бүхы материальна хубинуудые һайнаар мэдэдэг байха зэргэтэй бшуу. Тиин В. Шаталов, Г. Шонин, В. Кубасов, А. Филипченко, В. Волков, Б. Горбатко, А. Елисеев өөһэдынгөө зорилгонуудые дүүргэжэ шадаа. Бидэнэр, эрдэмтэд тэдэнэрээр омогорхонобди, туршалгые бэлдэлгэ ба үнгэргэлгэдэ хабаадаһан олон коллективэй хүсэлэл оролдолго амжалтатай байгаа гэжэ тоолонобди.

Хүнэй ба техникын холбоон тухай һанамжаяа үргэлжэлүүлээ. Замбуулинай-ракетнэ түхеэрэлгэнүүдэй автомадуудаар хэршье ехээр зэбсэгжэлгэ хүнэй дүүргэдэг үүргые бага болгожо шадахагүй. Ниидэлгын гү, али илангаяа онгосын газаа тээ элдэб хэрэгүүдые бүтээлгын үедэ космонавт угаа ехэ удха шанартай, харин ниидэлгые жолоодохо орёо нарин оньһо түхеэрэлгэнүүдэй, ажамидарал хангалгын ба бусадай талаар бүхы юумэн автомадаар шадаал һаа хүсэдөөр зэбсэглэгдэхэ ушартай. Ямар нэгэн приборые, механизмые залан хүдэлгэхэ, шухала болоо һаань, тэдэниие заһабарилан һэргээхэ үүргэ хүндэ даалгагдана. Тиимэһээ замбуулинай дайдые шэнжэлгын мүнөөнэй шатада экипажай гэшүүдтэ угаа ехэ эрилтэ табигдана. Саашадаа эдэ эрилтэнүүд улам бүри ехэ болохо.

— Хүн машина хоёрой харилсаанда хүнэй эзэлхэ һуури ба үүргэ танай һанамжын ёһоор ямар бэ?

— Энэ асуудал шэнжэлгые мэргэжэлтэд гурбан гол хубиһаа бүридэнэ гэжэ тоолодог. Нэгэдэхеэр — космонавт приборнуудай хүдэлмэриин хойноһоо хинажа байхадаа, элдэб олон янзын мэдээнүүдые ходо абажа байдаг. Жэшээлхэдэ, замбуулинай дайда соо онгосын али багта ниидэжэ ябаһые тодорхойлолго гэхэ мэтэ болоно. Энэ мэдээндэ ниидэлгын график болон замтай сасуулан сэгнэлтэ үгэхэ шиидхэбэри (жэшээлхэдэ, онгосын командир замһаа зарим зэргээр хадууралгые ажаглаха) гаргаха гээшэ хоёрдохи хубинь болоно. Эсэстэнь, гурбадахи түгэсхэлэйнь хуби гэхэдэ, гаргаһан шиидхэбэреэ бэелүүлхэ гү, али бүри тодоор хэлэбэл, онгосые урид хараалагдаһан замда оруулха түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхэ ябадал болоно. Энэ асуудалда би юрэнхы дээрэнь харюу үгэнэб.

Ниидэлгэдэ космонавтын бэлэн болоһон байха гээшэ ехэ удха шанартай гэжэ үшөө дахин онсолон тэмдэглэнэб. Һанаад үзэгты, түрүүшын үедэ замбуулинай дайда руу нийтэ дээрээ тиимэ удаан сагай бэлэдхэл хээгүй лётчигууд ниидэдэг байһан аад, хожом хожомоо инженернүүд, эрдэмтэд ниидэдэг болоо. Энэ дурааараа хэгдэһэн юумэ бэшэ. Иимэ юумэ хэхэ шухала болоно бшуу. Хүнүүд газар дээрэхи шэнги улам бүри ехэ дүршэлтэй болохо. Өөрынгөө мэргэжэлые эрхим һайнаар шудалха уялгатай ха юм. Эгээл иимэһээ элдэб научна удха шанартай ниидэлгэнүүдтэ дүршэлтэй космонавтнуудай оло дахин гарахада туһатай байха болоно.

— Замбуулинай дайда соо хэгдэһэн электро-гагналга хэр шухалаб, саашадаа хэр ехээр дэлгэрхэб гэжэ хэлэжэ үгыт?

— Энэ шухала туршалга болоно. Замбуулинай дайда соо, дэгдэн хөөрэлгын эрхэ байдалда металл гагнаха элдэб аргануудые шэнжэлхын тулада аппарат байгуулһан эрдэмтэд тухай магтаалай үгэ бидэнэр хэлэхэ ёһотойбди. Космонавт Валерий Кубасов элдэб янзаар гагнаха туршалга бэелүүлээ гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ энэ хүдэлмэри замбуулинай дайда соо гагналга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ эгээн таарамжатай технологи тодорхойлолгодо шухала үүргэ дүүргэхэ гэжэ бидэнэр тоолонобди. Тобшоор хэлэхэдэ, энэ хадаа угаа һайн эхин болоно үгэнэ.

Автомат оньһонуудые хэрэглэн, замбуулинай дайда соо элдэб түхеэрэлгэ барижа болохо гэжэ зарим нэгэшүүл мүнөө тоолодог. Энэнь зүбтэй гэжэ тоолохоор бэшэ. Элдэб зэеын конструкцинуудые гагналга хэршье ехээр оньһожоруулагданхай байгаашье һаа, гар ажал хэрэглэнгүйгөөр юумэ бүтээхын аргагүй гэжэ һанаха байнаб. Тусхайлбал, тусхай аппарат хэрэглэгдэжэ хэгдэһэншье һаа, гагналга гар ажалай нэгэн болохо байна. Валерий Кубасов нээгдэһэн орбитальна таһаг соо гагналга хээ, иимэ гагналга саашадаа онгосын кабинын газаа тээ хэгдэжэшье болохо байна. Мүнөө хоёр амяраа металл гагнагдаһан байгаа һаа, харин саашадаа бүри орёо юумэн хэгдэжэ болохо байна бшуу. Хүн иигэһээр дүй дүршэлтэй болоод, замбуулинай гавань гү, али пристань саашадаа барихын тулада шухала техникэ бии болгохо байна. Замбуулинай гавань бариха тухай академик С. П. Королев оло дахин хэлэһэн байха юм. Научна элдэб зорилго дүүргэхэ замбуулинай онгосонууд эдэ гаваньнуудта ерэжэ буудаг болохо бшуу.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ гээшэ ойро зуурын кампани бэшэ байна. Энэ хадаа оршон тойрон байгаа замбуулин юртэмсые бүри үргэнөөр мэдэхэ, тэрэнэй баялигуудые хүнүүдэй аша туһада хэрэглэхэ талаар хүн түрэлтэнэй хэхэ түүхэтэ шухала алхам болоно бшуу.

* * *

Шэнэ шухала туршалга бэелүүлгэдэ хабаадаһан бүхы эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, хүдэлмэришэд, туршалгашад болон космонавтнуудта хэблэлээр дамжуулан баясхалан хүргэхые «Союз» онгосын главна конструктор түгэсхэлтөө гуйһан байна.

Москва. Байконур.

Космонавт Валерий КУБАСОВ.
АПН-эй фото.

ТҮРЭЛ ГАЗАР ДЭЭРЭЭ

„СОЮЗ-8“ ОНГОСЫН БУУҺАН ТУХАЙ РЕПОРТАЖ

В. Шаталов А. Елисеев хоёртой тэбхэр юhэн hарын урда тээ, январиин 17-до Караганда шадар уулзаа hэмди. «Союз-4» онгосоhоо гаража ябахадаа, Владимир Шаталов иигэжэ хэлээ бэлэй: «Шэнэ ниидэлгэнүүдые хэхэ хүсэл түрэнэ».

Алексей Елисеев мүн нигэжэл бодоhон байгаа.

Һанажа ябаhан юумэнь хүсэлдөө. «Союз-8» онгосо замбуулинай тэрэл зүргөөр октябриин 18-да Карагандагай газар дээрэ бууба. Онгосонь hолоомоной узуур дээрэ буугаа. Космонавтнууд онгосоhоо гарамсаараа угтахаяа ерээд байгшадые хараба. Мори тэргэтэй, велосипедтэй, үнгэрхэдөө... тракторта хүнүүд ерэнхэй. Фотоаппарат барихан заахан хүбүүн зоной дунда харагдаба. Тэрэнь Карагандагай нэгэдэхи hургуулиин зургаадахи классай hурагша Олег Казанцев байба. Хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй автобусто «аhалдажа» ерэhэн байгаа.

— Журналист болохо ёhотойш,—гэжэ Шаталов тэрэ хүбүүндэ хэлэбэ.

В. Шаталов энэ ниидэлгынгээ үедэ үшөө нэгэ уялга—ТАСС-ай корреспондентын уялга дүүргээ. Замбуулинай дайдаhаа тэрэнэй эльгээhэн богонихон радиоинтервью тодорхой, ойлгосотой байгаа hэн.

Мүнөө, Газар дээрэ буугаад байхада, замбуулинайм нүхэр hонирхолтойгоор хөөрэбэ.

Асуудал: Энэ жэлдэ хоёрдохёо ниидэхэдэтнай ямар юумэн мартагдашагүйгөөр хадуугдааб?

Шаталов: Замбуулинай ниидэлгэ тухайда олон hонирхолтой юумэ хөөрэжэ боломоор ааб даа. Замбуулинай дайдада онгосонуудай уулзалга, түрүүшым ниидэлгэдэл адляар, эгээл мартагдашагүй hонирхолтой байба. Иимэ уулзалгын хэды хүндэшье hаань, зорилгынгоо зүбөөр дүүргэгдэхэдэ, онгосонуудай дүтэлэлсэхэдэ, тон ехээр баярлахаш. Тухайлхада, далай дээрэ тамарагшад удаан хүлеэгдэhэн хэhэг газартаяа уулзахадаа имэрхүү мэдэрэлдэ абтадаг ёhотой даа.

Асуудал: Буужа ябахадаа Газартай уулзаха баяр гү, али замбуулинай замтай хахасаха гуниг түрөө hэн гү гээд, январь hарада болоhон пресс-конференци дээрэ асуугаа hэмди. Замбуулинай замтай хахасахадаа шаналхаар байгаа гээд хэлээ бэлэйт. Мүнөө юун гэхэ байнат?

Шаталов: Тиимэрхүүгээр хэлэхэдэтнай болохо... Замбуулинда хүдэлмэрсэ үргэлжэлүүлхэ дуратай байгааб.

Асуудал: «Союз-8» онгосын программа «Союз-4» онгосын шэнжэлхы программаhаа ондоо байгаа. Ниидэлгын үедэ ямар шэнэ мэдэрэл түрөөб?

Елисеев. Онсо ондоо юумэн байгаагүй. Замбуулин соогуур хоёрдохёо ниидэжэ ябахадаа, программын гүйсэдхэлдэ ехэ анхарал хандуулаабди. Энээнhээ урид обёороогүй зүйлнүүд обёорогдоо. Ондоо өөрсэ мэдэрэл байгаагүй, ниидэлгэ зохидоор үнгэрөө.

Асуудал: Урда тээхи ниидэлгын дүй дүршэл ямар ушарта илангаяа шухала байбаб?

Шаталов: Эгээн хэсүү ушарнуудта дүй дүршэл хэрэгтэй байдаг. Онгосонуудай уулзалга тиимэ ушарнуудай нэгэн болоно. Онгосонуудай айхабтар түргөөр ниидэжэ ябахада дадал, дүршэлгүйгөөр хүдэлхэнь бэрхэтэй.

Асуудал: «Союз-6», «Союз-7» онгосонуудай экипажнуудай хүдэлмэридэ ямар сэгнэлтэ үгэхэ байнат?

Шаталов. Экипажнууд эрхим hайнаар бэлдэгдэhэн байжа, эмхитэйгээр хүдэлмэрилөө. Хамтын зорилго хабатай түргэнөөр шиидхэгдээ.

Асуудал: Газар дээрэ бууhан дары юун тухай бодообта, юун гэжэ хэлээбтэ?

Елисеев: Газар дээрэ бууhанай hүүлээрхи түрүүшын мэдэрэл гэхэдэ, яаhан зөөлэн зохидоор бууба гээшэбибди гэhэн бодол түрөө. Газарта хүрэhэнөөшье обёороогүйбди, тооhоной бурьяхыел хараа hэмди. Шаталов түрүүшын үгэнүүдые хэлээ hэн. Люгээ нээгээд, толгойгоо бултайлган хараhанай удаа: «Һанаhан юумэн бүтээ!» гэжэ хашхараа.

Пресс-конференциин түгэсхэлдэ **Владимир Шаталов** иигэжэ хэлэбэ:

— Казахстанай газар дээрэ дахин ерээд байhандаа баяртайб. Энэ хизаартай олон юумээр холбоотойб. Би эндэ түрэhэн байнаб. Караганда хотодо авиаци тээшэ, түрүүшынгээ алхамуудые хээ hэм. Энэ газар дээрэ замбуулинай дайдаhаа хоёр дахин буугааб.

Казахстанай таряашадай гуйлтаар хоёр мэшээгхэниие замбуулинай ниидэлгэдэ абажа гараа hэм. Нэгэн соонь барайгар, нүгөөдэ соонь—шэниисэ бии байгаа. Алексей бидэ хоёр энэ бэлэгые замбуулинай дайдаар абажа ябаабди. Энэниетнай бусаахадаа, эдэ ургамалнуудай гараса эрхим hайн байха гээд найданабди.

...Тэрэл үдэртөө космонавтнууд космодром ошохоёо ниидээ. «Одон hүлдэтэ» хотын хүн зон тэдэниие тэндэ хүлеэжэ байгаа бшуу.

В. СТЕПАНОВ,
ТАСС-ай тусхай корр.

Караганда.

Космонавтнууд Владимир Шаталов болон Алексей Елисеев бэеэ hорижо ябана.

АПН-эй фото.

Улаан-Үдын электро-заhабарилгын завод үйлэдбэрилhэн зүйлнүүдhээ худалдаха 9 hарынгаа даабари 101,5 процент дүүргээ, ажалай бүтээсэ 8,9 процент хүрэтэр дээшэлүүлээ. Заводой шэнэ продукци-«ЯРВ-100А» гэжэ бага вольттой аппаратура бүтээхэ түсэбөө 103 процент дүүргээ. Мүнөө энэ заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад Агуухэ Октябриин hайндэрэй хүндэлэлэй мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоо. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ слесарь-хабсаргагша Мария Евстафьевна Мельникова ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Е. Мельникова.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

„АЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ“ ГЭҺЭН К

1970 ондо „Буряад үнэн“ газетэ уншаг
үргэнөөр захюулхын түлөө конкурсын

Конкурсдо хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэд, почтальонууд, хэлхеэ холбооной отделенинүүдэй болон «Союзпечатиин» аймагай агентствэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаха эрхэтэй.

«Буряад үнэн» газетэ олоор тарааhан хүнүүдые урмашуулхын тула иимэ шан тогтоохо:

25 ТҮХЭРИГЭЙ 6 ШАН (НЭГЭДЭХИ). Нэгэниинь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдэ, нэгэниинь—хэлхеэ холбооной отделениин начальнигта, хоёрынь — почтальонуудта, хоёрынь—хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэдтэ.

20 ТҮХЭРИГЭЙ 12 ШАН (ХОЁРДОХИ). Хоёрынь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, хоёрынь—хэлхеэ холбооной отделениин начальнигуудта, дүрбэниинь—почтальонуудта, дүрбэниинь—хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэдтэ.

15 ТҮХЭРИГЭЙ 20 ШАН (ГУРБАДАХИ). Хоёрынь—«Союзпечатиин» аймагай агентствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, хоёрынь—хэлхеэ холбооной отделениин начальни нинь—почтальонуудта, най тараадаг ниитын түлөөлэгшэд

Ямар хүнүүд шан абаха эр

1. Өөрынгөө участок дээрэ 7 бэшэ «Буряад үнэн» газетэ тальон, 150-hаа үсөөн бэшэ хэлхеэ холбооной отделениин

2. 80 хэhэгhээ үсөөн бэшэ газетэ тарааhан ниитын түлөө

3. Нёдондонойнгоо захилы үлүү гаргаhан «Союзпечатиин ствын начальнигта—нэгэдэхи тээр үлүү гаргаашадань—хо процентээр үлүү гаргааша шан үгтэхэ.

АЖАГЛАЛТА. Жэлэй гү, а хад жэлэй болзороор «Буряад захюулhан ниитын түлөөлэ онууд, хэлхеэ холбооной отдел печатиин» аймагай агентствы шэд шан абаха эрхэтэй. Хахад болзороор захилай хэгдэhэн шан үгтэхэгүй.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ХОЙТО-БАЙГАЛ

Хойто-Байгалай коопзверопромхозой ангуушад ондатра бариха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлбэ. Эндэ үнинэй ангуушад: Николай Захаров, Виктор Петров, Аркадий Елизов, Николай Мишков, Анатолий Будреев гэгшэд түс тустаа 200 ондатра барижа, нүхэдэйнгөө дундаhаа онсо шалгараа.

Мүнөө эндэхи ангуушад ондатрынгаа арhа хатаагаад, бэлэдхэлэй пунктда тушааба. Тэдэнэр удангүй хэрмэ, булганай агнуурида хүбшэ тайгада гарахаар бэлдэжэ байнхай

Г. МИХАЛКИНА.

ХОРИ

— Юрэдөө Дагба-Доржын хэхэгүй юумэн гэжэ үгы, гартаа шэдитэй, гайхалтайл уран дархан даа, — гээд Баруун Хасууртай hууринда ажаhуугшад нютагайнгаа бэлигтэй скульптор Д-Д. Нимбуевые магтадаг юм.

Энэньшье гайхалгүй. hүүлэй үедэ уран дархан, бэлигтэй скульптор Дагба-Доржо Нимбуев өөрынгөө зохёоhон проектээр Баян-Гол, Баруун-Хасууртай hууринуудhаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнда хабаадалсажа, баатарай үхэлөөр унаhан эрэлхэг зоригтой хүбүүдэй мүнхэ дурасхаалай хүшөөнүүдые уран гоёор бодхооhон байна.

Мүнөө энэ нүхэрнай Доодо-Гол тосхондо автомат буугаа шанга адхан алас холо руу шэртэhэн шэрүүн хурса харасатай адар томо сэрэгшын дүрсэтэй памятник бүтээжэ дүүргэхэ дүтэлөө. Иигэд гэhээр дээрэ дурсагдагша тосхоной ажалшад шунахай фашистнартай эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэн унаhан баатар хүбүүдэйнгээ мүнхэ дурасхаалай памятнигые баяр ёhололой оршон байдалда нээхэнь.

В. АБИДУЕВ.

Үдын совхоз.

ХУРАМХААН

Хурамхаанай дунда hургуулиин ахалагша классуудай hурагшад совхозойнгоо хонишод, малшадта саг үргэлжэ туhа хүргэдэг болонхой.

Һаяхан эдэнэр совхозойнгоо гурбадахи отделениин отара, гүүртэнүүдтэ ошожо дал, хашаануудыень сэбэрлэhэн, дулаалалсаhан байна. Энээнэйнь түлөө совхозой дирекци, партком эдир туhамаршадтаа баяр баясхалан хүргэбэ.

Х. ДАМБАЕВ.

УЛААН-ҮДЭ

Республикын багшанарай байшангай коллектив хото, хүдөөгэй hургуулинуудай багшанарай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулдаг.

Үнгэрhэн hарын туршада Улаан-Үдын дунда ба найман жэлэй hургуулинуудай багшанарта «Уласхоорондын байдал», «Хитадтахи мүнөөнэй байдал», «Ленин тухай мүнөө үеынхидэй дурсалга» гэhэн hонирхолтой лекцинүүд уншагдаа. Гадна дээрэ дурсагдагша коллектив hаяын үдэрнүүдтэ педагогическа эрдэмэй үдэшын университет нээхэнь. Энэ университедтэнь hурагшадай түрэлхид, хүмүүжүүлэгшэд hуралсажа, мүнөө үеын залуушуулые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ арга шудалха юм.

Тэрэшэлэн эндэхи байшангай дэргэдэхи уран hайханай бүлгэмэйхид В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо зорюулан, агуухэ вождиингоо ажабайдалые харуулhан зүжэг бэлдэжэ байнхай. Тиихэдэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд түүхэтэ үдэрнүүдтэ номой тусхай выставкэнүүдые эмхидхэжэ, уншагшадайнгаа дунда hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Вл. ДОРЖИЕВ.

САЯНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

БАРГАЖАН

Һаяын үдэрнүүдтэ аймагай коопзверопромхозой штатна ба hайн дуранай зуу гаран ангуушад үнэтэ арhатай ондатра агнахала намаг, нуурнуудта гараба.

Түсэбэйнгөө ёhоор эндэхи ангуушад аяар 20.000 ондатрай арhа тушааха даабаритай юм. Энэ hарын 13-най байдалаар бэлэдхэлэй пунктда түрүүшын 2.000 хэhэг hайн шанартай арhан тушаагдаба.

Г. ЯКОВЛЕВ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

Спорт Спорт Спорт

ХҮНДЭ АТЛЕТИКЭ.

40 наhатай хүндэ атлет Степан Ульянов Алма-Атада болоhон штангистнуудай мүрысөөндэ хүнгэншэг шэгнүүртэнэй дундаhаа СССР-эй шэнэ рекорд тогтообо. Тэрэ 128 килограмм шэгнүүртэй штанг үргэжэ, урданайнгаа түйлалтые хахад килограммаар үлүүлээ.

ГИМНАСТИКА

Воронежой Любовь Бурда Москвагай Сергей Диомидов хоёр гимнастикаар СССР-эй чемпионууд болобо. Ростов-на-Дону хотодо болождо дүүрэhэн түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөндэ Бурда 76,15 тиихэдэ Диомидов 113,325 баалтай болоhон юм.

10-дахи классай hурагша Бурда анха түрүүшынхеэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Харин Диомидов хоёрдохёо иимэ илалта түйлаа.

ФУТБОЛ.

Пхеньянда социалис гүрэнүүдэй эдир футболистнуудай мүрысөөн эхилбэ. Манай суглуулагдамал команда УЕФА-гай чемпион байhан Болгариин футболистнуудтай наадахадаа 1:1 гэhэн тоотойгоор тэнсэбэ.

ДААМ

Зуун дойбодтой самбар дээрэ даам наадалгаар дэлхэйн түрүү hуури эзэлэлгын ехэ мүрысөө-

нэй хоёрдохи
Эндэ гроссме
Андрейко хоёр
партияа тэнсэ
рысөөнэй дүн
пион Андрейко

ХО

Хоккейгээр ор
ри ээлэлгын
рүүлжэ ябагша
болоhон «тул
гэ илалта т
команда Киев
9:6 гэhэн тоото
рин Москвагай
кидо наадахад
педо» команд
тойгоор, урма

ВОДНО

Үнгэрhэн ах
сквагай дина
ВМФ-гэй ко
hэн тоотой
полоор саh
чемпион болоб
(Т

ХИЛЫН Саанаhаа
РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

КОСМОНАВТИКЫН ХҮГЖЭЛТЭДЭХИ ШЭНЭ ШАТА

СОФИ. (ТАСС). Замбуулинай «Союз» гэжэ гурбан онгосын бүлэгөөрөө ниидэлгэ замбуулинай дайдые хүнэй шэнжэлэн мэдэлгын богонихон аад, толотомо түйлалтануудтай түүхэдэ шэнэ шата боложо үгэнэ гээд «Работническо дело» газетэ бэшэнэ. Энэ ниидэлгэ Коммунис партиие ба Совет гүрэниие байгуулагша В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн урда тээхэнэ хэгдэбэ. Ленин хадаа революциин hүүлээрхи бэрхэтэй жэлнүүдтэ залуу совет наука тухай hуларшагүй анхарал хандуулдаг, тэрэнэй түрүүшын алхамуудай хойноhоо хёрхоор адаглан харадаг, наукын саашадаа угаа ехэ шэнэдхэн байгуулхы хүсэтэй болохо байhые заадаг hэн. Мүнөө бидэнэр агуухэ вождиин захяа заабаринуудай толотомо hайнаар бэелүүлэгдэжэ байhые, тэрэнэй мүнхэ хэрэгэй ямар баян үрэ дүнтэй байhые бидэнэр харанабди.

«Союз» онгосонуудай бүлэгөөрөө ниидэлгэ социалис оронуудай аха дүүгэй хани барисаанай ба харилсаа холбооной hүлдэ тэмдэг болоhон «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одые табилгатай тохёолдоо. Эдэ оронуудай арадууд СССР-эй хүсэн ба түйлалтануудта түшэглэн, газар дээрэ, мүн замбуулинай дайда соошье дэбжэлтын замаар зэргэлэн дабшана. «Интеркосмос-1» гэжэ хэмэл одоной мүнөө эрьежэ ябаhан «хани барисаанай замаар» удахагүй мүн лэ тиимэ олон шэнэ одонууд ниидэхэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Совет наука ба техникын шэнэ амжалтануудые хангаhан эрэлхэг зоригто космонавтнуудые, эрдэмтэд, конструкторнууд, инженер, техникүүд болон хүдэлмэришэдые, бүхы совет хүнүүдые, Советскэ Союзай алдарта Коммунис партиие болгар арад халуунаар амаршална. Социализм ба коммунизмын агуухэ хэрэгэй аша туhада зорюулан газар дээрэ, мүн замбуулинай дайда соо шэнэ илалтануудые түйлахыень тэдэнэртэ хүсэнэбди.

ВАРШАВА. (ТАСС). Замбуулинай «Союз» гэжэ гурбан онгосын бүлэгөөрөө ниидэлгэ космонавтикын саашанхи ерээдүйн хроникодо 1969 оной шухалын шухала ушар боложо тэмдэглэгдэжэ шадаха гээд «Замбуулинай флотили» гэжэ «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ.

БУХАРЕСТ. (ТАСС). «Союз» гэжэ онгосонуудай экипажай бэелүүлhэн научно-техническэ туршалгануудай ехэ программа хадаа замбуулинай техникые нарижуулан hайжаруулха шэнэ алхам, космонавтикые хүгжөөлгэдэ гайхамшаг туhа нэмэри болоно гээд доктор М. Нице «Скынтейя» газетэдэ бэшэнэ.

БОНН. (ТАСС). Ниидэлгын үрэ дүнгүүдые сэгнэхэдээ, ДПА агентствын корреспондент Карл Кран иигэжэ бэшэнэ: «Союз-6», «Союз-7», «Союз-8» онгосонуудай ниидэлгэ газарые тойрон дабшадаг элдэб хүсэтэй ба хэмжээтэй замбуулинай станцинуудые байгуулхын тулада Советскэ Союз шууд сэхээр, амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ гэжэ харуулаа».

Замбуулинай дайда соо, дэгдэн хөөрэлгын эрхэ байдалда металлнуудые гагнаха талаар «Союз-6» онгосо дээрэ бэелүүлэгдэhэн туршалгые тайлбарилхадаа, «Вельт ам зоннтаг» газетэ иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ. Энэ хадаа «саашадаа угаа ехэ урагшатай байха, мүнөө тэрээндэ сэгнэлтэ үгэхэньшье бэрхэтэй».

Амжалтатай ябуулганууд

КАИР. (ТАСС). Палестинын нэгэдэмэл командованиин Каирта тунхаглаhан коммюнике соо иигэжэ хэлэгдэнэ. «Аль-Асифа» гэжэ организациин партизанууд Эль-Гореhоо хойгуур байрлаhан израиль сэрэгүүдые октябриин 20-до ракетэнүүдээр буудаа. Израилиин хэдэн автомашина усадхагдаа, дайсанай хэдэн олон солдат алуулаа, шархатаа.

«Аль-Асифай» нүгөөдэ бүлэг Тель-Аха-Захаба (Голандска хаданууд) шадар дайсаниие ракетэнүүдээр буудажа, тэдэниие ехэ хохидоогоо.

Октябриин 20-ной hүни Синайска партизануудай нүгөөдэ бүлэг Эль-Кантараhаа зүүн тээгүүр байрлаhан израиль сэрэгүүдые ракетэдээ.

США-гай правительствын шиидхэбэриие буруушаана

КАИР. ТАСС-ай корр. А. Кислов иигэжэ дамжуулна: Оронойнгоо харьяата зангаараа үлөөд, Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ алба хэхые американ эрхэтэдтэ зүбшөөхэ гэhэн США-гай шиидхэбэриие бүхы араб оронуудта угаа ехэ уур сухалтайгаар угтаа.

Египедэй хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёhоор, ОАР-ай Гадаадын хэрэгүүдэй министр Салах Гохар ОАР-та түлөөлэгдэhэн бүхы 14 араб гүрэнэй элшэн сайдуудтай ба түлөөлэлгын зургануудые толгойлогшонортой Каирта уулзажа, энэ алхамhаа уламжалан тохёолдоhон оршон байдалые тэдэнэртэй зүбшэн хэлсээ.

«Араб-американ харилсаанууд угаа ехээр муудаба» гэhэн гаршагтайгаар «Журналь Д'эжипт» гэжэ газетэ гараа.

США-гай шиидхэбэри «США Израиль хоёрой хоорондохи харилсаа холбооё бүхы дэлхэй дээрэ элишэлбэ» гээд «Аль-Ахрам» газетын шэнжэлэгшэ онсолон тэмдэглэнэ.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

16 часhаа 21.30 минута хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 16 часhаа орон доторхи hонин. 16.15 минутаhаа үхибүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 16.45 минутаhаа «Здоровье» гэhэн научно-популярна программа. 17.15 минутаhаа спортын гимнастикаар СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөнэй түгэсхэл дамжуулагдаха. 18.50 минутаhаа А. С. Пушкинай «Евгений Онегин». 19.30 минутаhаа «Долоон хоног» гэhэн уласхоорондын программа. 20.15 минутаhаа спортын h нутаhаа «Гамлет» знонно фильм-ба таhаа орон доторх

УЛААН-ҮДЭ

21.30 минутаhаа нин. 21.45 мину на ажабайдал» нал. 22.35 мину 23 часhаа 02.15 Москваhаа дам haa 2. 15 мину вэhаа дамжуул «Эфир соо «Залу дамжуулга. 23.30 нинэй ябаhан даар» гэhэн дам haa «Время» нинной програм haa футбол.

ПАРИЖДАХИ ХУРАЛДААН ДҮҮРЭБЭ

ПАРИЖ. (ТАСС). Дэлхэйн хоёрдохи дайнай түүхэ ба политическэ асуудалнуудта зорюулагдаhан уласхоорондын хуралдаан өөрынгөө хүдэлмэри Парижда дүүргэбэ. Дайнай эхилhээр гушан жэл гүйсэhэнтэй дашарамдуулагдан энэ хуралдаан эмхидхэгдэhэн байгаа. Морис Торезэй институдай байшан соо болоhон энэ хуралдаанда Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Италиин, Польшын, СССР-эй, ФРГ-гэй, Франциин, Чехословакиин ба бусад оронуудай түүхэшэд-марксистнууд хабаадаhан байна.

Советскэ делегациие генерал-полковник Н. А. Ломов толгойлhон байгаа.

Хуралдаанда хабаадагшад хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай шалтагаан ба шэнжэ; тэрэнэй дүнгүүд ба хойшолонгууд; эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй зорилгонууд гэhэн гол асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Хуралдаанай дүнгүүдые гаргахадаа, Франциин Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Жак Дюкло иигэжэ хэлээ. «Хуралдаан угаа ехэ туhатай байгаа». Хуралдаан хадаа хүсэд мэдээжэ болоогүй гү, али хоорондоо тааралдадаггүй түүхэтэ үзэгдэлнүүдые элирхэйлхэ, тэрэшэлэн дайнай hүжэрэлгын түлөө оронуудай харюусалга гэхэ зэргын шухала асуудалнуудые бүри hайнаар сэгнэхэ арга олоо.

„УРШАГТА ДАЙНДА“ ХАБААДАЛСАХАҺАА АРСАНА

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). США-гай армиин дэргэhээ гаража орондонь ерэhэн 15 американ солдадые байрлуулха болоhон тухайгаа Швециин засагаархид соносхоо.

Армида алба хэхэhээ арсаhан, Швецидэ үлэхэ зүбшөөл абаhан американ сэрэгэй алба хэгшэдэй ниитэ тоонь мүнөө 307 хүн болоо.

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Предприяти бүхэн амжалтатайгаар ажаллаха ёhотой» гэhэн түрүү бэшэг. СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл. ТАСС-аар абтаhан hүүлэй hонинууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: В. Окуневой бэшэhэн «Тэжээл ехээр бэлдэхэ тон шухала арга боломжо» гэhэн «19 миллиард жэдэ» гэhэн ... тья. Түрэл орон

Гурбадахи юз» гэhэн онго гые тушаажа миссиин засе дээсэл. Уласх ци.

Дүрбэдэхи ху тын hонинууд лоса.

Редактор Ц. Ц. Ц

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1969 оной октябриин 22. ● 4-дэхи хуудаhан ● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. ● Н-02942.